Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

27 ОКТЯБРЬ, ЧОРШАНБА № 209 (704).
Сотувда эркин нархда. 1993 йил.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ БУГУН РАСМИЙ ТАШРИФ БИЛАН ФРАНЦИЯГА ЖЎНАБ КЕТАДИ

САЛОМ СЕНГА, ФАРАНГ ТУПРОҒИ!

Бугун Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Францияга расмий сафари бошланади. Бу воқеа азалдан ҳамкорликка интилиб келган икки халқнинг орзу-умидлари ифодасидир.

Франция ва Ўзбекистон муносабатлари ҳақида гап кетганда беихтиёр улуғ соҳибқирон Амир Темурнинг Фарангистон қиролига ёзган мактуби хотирага келади. Ровийларнинг гувоҳлик беришича, Амир Темур бу мамлакат билан борди-келди қилишни истаган, ҳатто Фарангистон шаҳарларидек гўзал бўлишини ният қилиб, Салтанатидаги Мадиналардан бирини Париж (Фориш) деб номлаган эди. Гарчи муносабатлар ҳақида тарихда бошқа бирор расмий манба учрамаса-да, халқимизда бу ўлка ҳақида илиқ тасаввур борлиги таъкидга сазовор. Бу балки фаранги рўмоллар неча ўзбек сулувлари ҳусиига ҳусн қўшганидан, бугунги кунда фаранг гулларининг бўйи шарқона мушк-анбар янглиғ элимизда ҳануз бозоргирлигидандир. Халқона «устаси фаранг» иборасида эса элимизиинг француз усталари маҳоратига муносабати мужассам.

Умид қиламизки, Францияда ҳам халқимиз ҳақида илиқ тасаввур ҳосил бўлади. Чунки, Ўзбекистон жаҳонга яхши дўст, ишончли ҳамкор сифатида танилишга интилмоқда. Франция ва Ўзбекистон ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик, дўстлик ва биродарлик алоқалари тобора ривожланиб бораётгани ҳам бунга ишонч уйғотади. Халқимиз бу борада Ислом Каримовнинг Францияга сафарига катта умид боғламоқда. Ташрифнинг муваффақиятини ният қилар эканмиз, давлатимиз раҳбарига эзгулик йўлидаги сафарингиз хайрли бўлсин, деймиз.

(ЎзА).

«Нарпай» туманидаги «Нарпай» жамоа хўжалиги тобора гўзаллашиб бормоқда. Хўжаликнинг марказий қўрғони —Бўстонга табиий газ, ичимлик суви келтирилганлиги қишлоқ аҳолисининг турмуш тарзига ижобий таъсир кўрсатмай қолмади. Ўз навбатида жамоанинг меҳнат унумдорлигини ошириш омили бўлмоқда. Бу йил қишлоқ меҳнаткашлари давлатга 470 тонна пахта, 30 тонна майиз етказиб беришга аҳд қилишган.

СУРАТЛАРДА: 1. Бўстон қўрғони кўчаларидан бири. 2. Пайвандчи Мели Зокиров хўжалик иссиқхонаси қурилишида.
Т. НОРҚУЛОВ олган суратлар. (ЎзА).

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ МЕҲНАТКАШЛАРИГА

Азиз дўстлар, қадрдонларим!

Сизларнинг 470 минг тонналик сифатли пахта тайёрлаб мустақил давлатимизнинг залворли хирмонига улкан ҳисса қўшганингиз ҳақидаги хушхабардан беҳад шодландим. Қашқадарё воҳасининг қўриқ еридан дуру жавоҳир ундираётган меҳнатсевар, сабр-матонатли фидокор— Сиз, азиз қадрдонларимни бу қувонч билан чин дилдан самимий муборакбод этаман.

Сиз етиштирган бу бебаҳо бойлик мустақил Ўзбекистонимизнинг жаҳондаги мавқеини янада мустаҳкамлашга, дастурхонимизнинг файзли, баракали бўлишига, халқимиз турмуш даражасининг яхшиланишига хизмат қилади. Ишончим комилки, қашқадарёлик меҳнаткашлар ишлаб чиқаришнинг ҳамма жабҳаларида ҳам жонбозлик кўрсатиб, юксак довонларни эгаллайдилар, она юртимизнинг равнақи, гуллаб-яшнаши ва буюк давлатлар қаторидан ўрин олишида ўзларининг бор куч, билим, қобилият ва тажрибаларини ишга соладилар.

Ҳаммангизга мустаҳкам соғлиқ, тинчлик, омонлик, оилавий бахт ва саодатли кунлар, илоҳим, ҳар доим насиб этсин. Хайрли ва эзгу ишларингизда яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Теримчи номидаги мукофот

Фарғона вилоят ҳокимининг қарорига биноан машҳур пахтакор Шакархон Мўминова номидаги махсус мукофот таъсис этилди. Бу мукофотга 1993 йилда энг кўп пахта терган теримчилар сазовор бўлади. Шу мақсадда вилоят бўйича ҳар бири 50 минг сўмдан 50 та мукофот ташкил этилди.

Вилоят ҳокимининг мазкур қарорида вилоят хўжаликларида бу йилги мавсумда энг кўп пахта терган илғор теримчиларни аниқлаш мақсадида туманлар ва хўжаликларда ишчи комиссиялари тузилди.

Вилоятда таъсис этилган мукофот нега Шакархон Мўминова номи билан аталаяпти, деган савол туғилиши мумкин. Бу тиниб-тинчимас аёл 30-йилларда Қува туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги далаларида қўлда пахта териш бўйича республика рекордини ўрнатган, кўплаб илғор теримчиларни тарбиялаган. Узоқ йиллар ўзи меҳнат қилган жамоа хўжалигига раҳбарлик қилган, қишлоқларни ободонлаштириш, деҳқончилик маданиятини юксалтириш, халқ фаровонлиги йўлида қатор ибратли ишларни амалга оширган эди. У 30-йилларда теримчилар орасида биринчилардан бўлиб Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган.

Машҳур пахтакор Шакархон Мўминова номидаги мукофотлар 1993 йил пахта йиғим-терими якунлари бўйича аниқланиб, жойларда тантанали равишда топширилади. Ҳозир Фарғона вилоятида мазкур мукофотни олиш учун ўзаро басма-басда минглаб теримчилар иштирок этмоқда.

Н. СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Талабалар Италияга боради

25 октябрь куни Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида Италия ташқи савдо институти ташкил этган ишбилармонлик курсларининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Ўзаро тузилган шартномага мувофиқ бир гуруҳ талабалар Италия ташқи савдо институтида таълим олади. Ишбилармонликнинг жаҳон талаблари асосидаги сир-асрорларини ўрганади. Бу ерга ташриф буюрган Италия делегацияси аъзолари икки олий ўқув юрти ўртасидаги ҳамкорлик нафақат иқтисодий, балки маданий алоқаларини ҳам ривожлантиришга ҳисса қўшади деб, умид билдирдилар.

Маросимда Италиянинг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Карло Унгаро ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(ЎзА).

⊙ ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

БАТАФСИЛ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Самарқандда вилоят фаолларининг Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Сирдарё вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида қайд этилган масалалар муҳокамасига бағишланган йиғилиши бўлди. Вилоят ҳокими Пўлат Абдураҳмонов кун тартибидаги масала юзасидан маъруза қилди.

Маърузачи ва музокарада сўзга чиққанлар давлатимиз раҳбарининг нутқида баён этилган камчилик ва нуқсонлар вилоятда ҳам мавжуд экани, уларни бартараф этиш борасида фаоллар олдида турган вазифалар тўғрисида фикр юритдилар. Йиғилишда халқ хўжалигининг барча соҳаларидаги ишларнинг аҳволи батафсил таҳлил қилиниб, аниқ-равшан тадбирлар белгиланди.

* * *

Наманганда ҳам вилоят фаолларнинг ана шу масалага бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев маъруза қилди.

(ЎзА).

«Театр Клодь Гафнер нигоҳида»

Санъатнинг бирлаштирувчи буюк қудратга эга экани маълум. У кўнгилларни поклайди, дилларни дилларга туташтиради, элларни элларга дўсту биродар қилади. Ўзбекистон халқи билан Франция халқининг ўзаро дўслашувида санъат ана шундай муҳим воситалардан бири бўлмоқда.

Куни кеча Аброр Хидоятов номидаги театр биносида Француз санъаткори Клодь Гафиернинг суратлар кўргазмаси очилди. Кўргазма «Театр Гафнер нигоҳида» деб номланган бўлиб, унда Франциядаги театр ҳаёти ўз ифодасини топган. Бу ерга ташриф буюрган киши суратлар орқали француз театрлари репертуари, санъаткорларнинг маҳорати ҳақида тасаввур ҳосил қилиб қолмай, мукаммал бадиий асар ҳам томоша қилади. Зеро, ҳар бир саҳна асаридан шундай лавҳа танлаб олинганки, унда асарнинг мазмун-моҳияти мужассамланган.

Театр лавҳаларини алоҳида санъат асари даражасига етказишда К. Гафнер нур ва соялардан усталик билан фойдаланади. Синчиклаб томоша қилган киши санъаткор суратга олган спектаклларнинг аксарияти классик адиблар ва драматурглар асарлардан танланганини сезиши табиий. Шунинг учун бўлса керак, суратларда ифодаланган лавҳалардаги ажиб мусиқийлик, нафосат кишини мафтун этади.

Франция Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Жан Поль Везиан кўргазмани очар экан, бундай хайрли тадбир халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликнинг мустаҳкамланишида муҳим ўрин тутишини таъкидлади. Ўзбекистон Президентининг Францияга расмий сафари олдидан ва халқаро театр фестивали бошланиши арафасида кўргазманинг очилиши барчамизни қувонтиради, деди жаноб Жан Поль Везиан. Элчихонамиз бундан буён ҳам маданий алоқаларимизнинг ривожланишига кўмаклашаверади.

Кўргазманинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Усмон Азимов, Республика Маданият ишлари вазири Эркин Ҳайитбоев, Театр арбоблари уюшмаси президенти Берноара Қориева иштирок этди.

(ЎзА).

• *Истиқлол одимлари*

ЭЛ ЭЗГУЛИКНИ УНУТМАЙДИ

ЖАҲОН тараққиётига бебаҳо улуш қўшган хоразмлик ўнларча табаррук сиймоларининг ўлмас номи истиқлол боис қайта «кашф» этилди. Уларнинг улкан маънавий-ахлоқий ва илмий-маърифий мероси эса халқимизнинг бебаҳо бойлигига айланди.

УРГАНЧ шаҳри ҳокимлиги шундай буюк аждодларимиз номини абадийлаштиришга қаратилган аниқ тадбирлар мажмуини изчил рўёбга чиқармоқда. Ҳозир шаҳар ҳокими маҳкамаси меҳнат ва ўқув жамоалари, маҳалла аҳллари ва фуқаролардан ўтмишдошлар номини абадийлаштиришга оид кўплаб талаб, таклиф ва илтимосномалар олаяпти. Халқ хоҳиши билан ҳокимлик ҳозирнинг ўзидаёқ шаҳардаги аксарият кўча, хиёбон, мактаб ва бошқа жамоаларни қайта номлади. Жумладан, собиқ «Коммунистическая» кўчасига Ал-Хоразмий, «Лучевая» кўчасига Паҳлавон Маҳмуд, «1 Май» кўчасига Абулғози Баҳодирхон номи берилди. Шунингдек, халқ қалби ва хотирасидан мангу жой олган Замахшарий, Жалолиддин Мангуберди, Нажмиддин Кубро, Феруз каби тарихий сиймолар, Абдулла Қодирий, Саккокий, Махтумқули, Дўстчон Матчон, Партов, Раҳим Бекниёз, Эгам Раҳим сингари хассос ижодкорларнинг номи билан аталадиган кўчалар ҳам пайдо бўлди. Янги Урганчнинг асосчиси, маърифатпарвар шоҳ ва шоир Абулғози Баҳодирхон, жаҳонга машҳур аллома ал-Хоразмий, талантли шоир Аваз Утар ҳайкаллари, Мустақиллик обидаси қад ростлади.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МЕҲНАТСЕВАР ЭЛНИНГ ТОЛЕИ БАЛАНД БЎЛАДИ

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ДЕҲҚОНЛАРИ ДАВЛАТГА 470 МИНГ ТОННА ПАХТА ТОПШИРИБ, ЙИЛЛИК РЕЖАНИ ОШИРИБ БАЖАРДИЛАР.

ЗАФАРНОМАДАН САТРЛАР

Қашқадарё вилояти пахтакорлари республикада учинчи бўлиб зафар маррасини эгалладилар. 26 октябрь куни пахта тайёрлаш режаси бажарилди. Давлат қабул пунктларига 470 минг тонна қимматбаҳо хом ашё етказиб берилди. Республикамизда иккинчи бўлиб, ғалаба маррасига етиб келган Қамаши тумани пахтакорлари шу кунгача 36 минг тонна пахта топширдилар. Туман деҳқонлари режадагидан ташқари 13 минг тонна ҳосил йиғиштириб олиб ялпи ҳосилни 45 минг тоннага етказиш аҳди билан меҳнат қилаяптилар. Косон тумани пахтакорлари 58 минг, Қарши тумани 42 минг тоннадан ортиқ саноат хомашёси етказиб бердилар. Вилоятда йиллик режанинг ошириб бажарилишига Чироқчи, Муборак, Баҳористон, Нишон, Ғузор, Касби, Китоб туманларининг пахта усталари муносиб улуш қўшдилар.

Вилоятдаги 167 пахтакор хўжаликнинг юздан ошиғи мажбурият ҳисобига пахта топшираяпти.

Йиллик пахта тайёрлаш режаси уддаланган бўлсада, ҳали далаларда ҳосил мўл. Пахтакорлар, механизаторлар, қишлоқ аҳлига мададкор бўлаётган ҳашарчилар терим суръатини сусайтирмаётирлар. Улар етиштирилган ҳосилни охирги мисқолигача қолдирмай саранжомлаб олиш, ялпи пахта ҳосилини 500 минг тоннадан ошириш аҳди билан меҳнат қилмоқдалар.

ИШБИЛАРМОН РАҲБАР — ЭЛ БАХТИ

Пахта терими бошланиши билан каттадан-кичик далаларга, йиғим-теримга чиқиб кетишади. Қишлоқ кишиларини ҳеч ким илгаригидек, уйма-уй юриб теримга сафарбар этмайди, вазифа юкламайди. Бировнинг айтиши, эслатиши шарт эмас. Ҳамма баҳоли қудрат умумхалқ ишига ҳисса қўшиш иштиёқида.

Улуғбек номли давлат ижара хўжалиги идорасида ҳам қоровул чолдан бошқа ҳеч кимни учрата олмадик. Лекин, чоли тушмагур бу ерга келиб-кетувчилар билан муомала қилавериб кўзи пишиб кетган экан. Кимнинг қаерга, нима юмуш билан кетганлигини бехато айтиб беради. Хўжалик раҳбари пахта йиғим-теримини ташкил этишдан кўра, кўпроқ далаларда ишлаётган механизаторларга, пахтакорларга, ҳашарчиларга шароит яратиб бериш, уларнинг чой-нонидан бохабар бўлиш билан банд экан.

Хўжалик раҳбари Бегимқул Эшқобиловни Суюн Ортиқов бригадаси дала шийпонида учратдик, механик-ҳайдовчилар билан тушлик қилаётган экан. Уни саволга тутдик.

— Хўжалигимиз Қашқадарёда биринчи бўлиб, йиллик режани ошириб бажарди, — дейди Бегимқул Эшқобилов. — Бунга осонлик билан эришганимиз йўқ. Аввало суғориладиган экин майдонлари ҳар кимнинг лаёқатига яраша тақсимлаб берилди. Натижада хўжалик раҳбарига ҳам, бригада бошлиғига ҳам анча енгил бўлди. Биз деҳқоннинг ишига аралашмаймиз. Лекин, унинг меҳнат қилиши учун шароит яратамиз, уруғлик, ўғит билан таъминлаймиз. Техника ва механизмларнинг ишлашини ўрнига қўямиз. Натижа кўриниб турганидек, катта самара билан якунланаётир. Икки йилдан буён — режани биринчилар қатори бажаришга муваффақ бўлаяпмиз. Ўтган йили гектар бошига 30 центнердан ҳосил кўтариб Ғузор туманида етакчи ўринга кўтарилган эдик.

(Давоми 3-бетда).

• **Обуна–94**

«Халқ сўзи»—Сизнинг газетангиз

Кекса отахон ҳассасини дўқиллатиб таҳририят остонасидан ҳатлади:

— Болам, Президентимизнинг пенсионерларга имтиёзлар бериш ҳақидаги фармони чиқибди газетингларда, бир дона беринг. Киоскаларда қолмабди я. Бошқа газетларда кеч босилармиш...

Орадан икки кун ўтмасдан ўша отахон таҳририят дарвозасини яна тақиллатди:

— Газетингларда вазир кечаги фармонни шарҳлаб берганмиш, ҳеч жойдан тополмадим. Шу ерда бир танишиб чиқсам бўладими?

Бу қутлуғ макондан одамларнинг қадами узилмайди.

— Чет эллик ватандошларингизмиз. Мулоқотга келгандик.

— Газетингизга Амир Темур муборак бўлсин!

— Ёрдам сўраб, илинж билан келдик...

Телефонлар тинимсиз жиринглайди. Почтачи қизимиз кунлик хат ва телеграммаларни олиб учинчи қаватга аранг кўтарилади. Уларнинг барчасида бугунги кунимизнинг нафаси — орзулар, интилишлар, ҳаяжону армонлар...

Дарҳақиқат, уч йил давомида газета шаклланиб, ўз қиёфасига эга бўлди, аниқроғи, одамларнинг қалбига тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Таҳририятга тез-тез қадам ранжида қиладиган отахоннинг гапида жон бор: Президент фармонлари, Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қонун ва қарорлари дастлаб бизнинг газетада чоп этилади. Бундан ташқари, муштарий Ўзбекистон, МДҲ мамлакатлари ва жаҳон ҳамжамияти ҳаётига оид турли воқеа-ҳодиса ва хабарлар билан ҳам ўз вақтида танишиш имкониятига эга бўлади. Шунингдек, газетадан йирик олимлар, ҳуқуқшунослар, халқ хўжалиги ҳамма соҳаларининг етакчи мутахассислари чиқишлари, фан, адабиёт ва санъат оламининг ранг-баранг кўринишлари ўз инъикосини топади.

Мухтасар қилиб айтганда, муштарийни қизиқтирган бирор соҳа газета эътиборидан четда қолмайди. Тўғри, бозор иқтисодиёти жараёнини бардош билан бошидан ўтказаётган ўқувчиларимизга обуна баҳоси оғир туюлиши мумкин. Аслида халқ истеъмол молларининг ҳозирги баҳоси билан таққосланса, маънавий қадриятлар тикланаётганлиги, бу борада газетанинг беқиёс хизматлари ҳисобга олинса, обуна нархи у қадар юқори эмас.

Обуна баҳоси бу йил тубандагича белгиланди:

1 ойга — 1677 сўм
3 ойга — 5031 сўм
6 ойга — 10.062 сўм
12 ойга — 20.124 сўм.

Алалхусус, ҳозир газетхонга қоғоз нархининг «осмон»далиги-ю, нашр харажатларининг мислсиз ошиб кетганлигини рўкач қилиб ўтиришнинг мавриди эмас. Уларга битта ширин каломимиз бор: «Халқ сўзи» — Сизнинг газетангиз, унга обуна бўлишни унутманг.

Эътиқод чорраҳаларида

МЕН „ЭРК“ ПАРТИЯСИНИ ТАРК ЭТДИМ

Ҳа, ишонаверинг: Мен «Эрк» партиясини тарк этдим. Асосий сабабни лўнда қилиб айтганда, мен ҳеч қачон «Эрк» партиясининг ҳозирги тактик йўлида турмаганман ва уни қўллаб-қувватламаганман.

Ушбу масалани бир бошдан тушунтириб беришга ҳаракат қиламан. Шу йил 25 сентябрда «Эрк» демократик партиясининг навбатдаги IV қурултойи бўлди. Унда партия Марказий Кенгашининг муҳокама қилинган ҳисоботи юзасидан кўпчилик қаторида мен ҳам сўзга чиқдим. Лекин қурултой делегатлари сўзимни охирига қадар етказишимга имкон бермадилар. Мен ўз сўзимни ярим йўлда тўхтатишга мажбур бўлдим. Албатта, ушбу сатрларни ўқиётган ҳар бир киши дарҳол бу воқеанинг сабабини билишга қизиқади: нима сабабдан бу одамнинг сўзини бўлишди экан! Ё бу одам четдан келган, партияга бегона одаммикен! Ё балким «Эрк» партиясига қарши гапиргандир! Шоди Каримовнинг ўзи ким!

Ана шу ва шунинг сингари бошқа саволларга ўрин қолдирмаслик учун «Эрк» демократик партиясининг қурултойида нима ҳақда гапирганлигимни баён қилишдан олдин ўзим ҳақимда баъзи бир маълумотларни ўқувчи ҳукмига ҳавола қилсам. Мен Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунунининг «Ўзбекистон тарихи» кафедрасида профессор лавозимида ишлайман. Бу олий ўқув даргоҳида 1961 йилдан бери меҳнат қиламан. 1988 йилдан эътиборан «Бирлик» халқ ҳаракати сафларида фаол қатнашдим, унинг биринчи қурултойида тафтиш ҳайъати раиси этиб сайландим. «Бирлик» халқ ҳаракати иккига бўлиниб кетганда, мен Муҳаммад Солиҳ гуруҳи томонида бўлдим. Чунки бу гуруҳ Абдураҳим Пўлатов раҳбарлигидаги бошқа гуруҳга қараганда, курашнинг маърифатли ва ташкилий уюшқоқ йўлини танлаган эди, қуруқ кўча чангитишдан иборат тўс-тўполон ва бебош анархия йўлига қарши чиққанди. Биз Муҳаммад Солиҳ бошчилигида «Эрк» демократик партиясини туздик. Тошкент шаҳар Кенгашининг депутатиман.

«Эрк» партиясига аъзо бўлганимдан сўнг мени партиянинг раиси Муҳаммад Солиҳ ўз хонасига чақириб:

— «Шоди ака! Мен сизни Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотига котибликка тавсия қилмоқчиман, йўқ деманг, илтимос. Чунки сизнинг ҳаётий тажрибангиз партияга керак. Ҳозир бу вазифада ишлаб турган Абдулҳай Абдумавлонов ишни эплай олмаяпти», — деди. Мен рози бўлдим. Ҳақиқатдан бу даврда Тошкент шаҳри ва вилояти бўйича бирорта на партия ячейкаси, на туман партия ташкилоти тузилмаган эди. Ишни нолдан бошлашга тўғри келди. Оллоҳга минг марта шукрким, ҳаракатларимиз зое кетмади, 8—9 ой ичида вилоятнинг тўққиз ва шаҳарнинг саккиз туманида партия ташкилотларини шакллантирдик, туманларда ўнлаб бошланғич партия ташкилотлари вужудга келди, партия аъзоларининг сони муттасил ошиб борди. Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотининг омма ўртасида обрўси ҳамда таъсири кучайди, партия аъзолари билан идорамиз хоналари, мажлис залларимиз гавжумлашадиган бўлиб қолди.

Партиянинг ташкилий уюшиб ва шаклланиб бораётганлиги кимнидир базовта қилар ва унинг ҳаловатини бузарди. Кимгадир бизнинг иш режамиз ёқмас, кимгадир партия ҳайъатини ўтказиш бўйича ёзиб қўйган эълонларимиз ва ундаги кун тартиби маъқул бўлмасди. Иш шу даражага бориб етдики, «Эрк» партияси марказий бошқарув ҳайъатининг бир гуруҳ аъзолари ҳар доим бизнинг Тошкент бўлими ҳайъати мажлисларига кириб ўтиришни одат қилиб олдилар. Партиявий ишнинг бундай «билимдонлари»: Дилором Исоқова, Ҳамидулла Нурмуҳамедов, Абдулҳай Абдумавлонов, Иброҳим Ҳаққул ва бошқалар бўлиб бизнинг иш юритиш услубимизга қарши чиқиб, тирноқ орасидан кир қидирар ва ҳар доим ҳайъат мажлисини жанжалга айлантирар эдилар. Улар: Нима учун сиз партияга янги аъзоларни Тошкент бўлимида қабул қиласиз? Тошкент ташкилоти учун партия Низоми эмас, балки марказий ҳайъатнинг махсус қарори бор, ана шу қарор асосида ишлашимиз керак. Бу қарорда партияга янги аъзолар қабул қилиш ҳуқуқи Тошкент бўлимига берилмаган, балки марказий ҳайъатга берилган. Мен эса бундай иш услубидан нима қиларимни билмай бошим қотарди. Ахир, партияда ягона Низом бўлгач ҳамма вилоят ва шаҳар ташкилотлари унга бир хил амал қилмайдиларми? Партия Низомида учта партия аъзоси бўлган жойда бошланғич партия бўлими тузиш мумкин ва унга янги аъзолар қабул қилиш ҳуқуқи берилади, дейилган-ку? Улар ўдағайлаб: нега сиз «Эрк» партиясининг бошқа сиёсий партияларга, «Бирлик»ка, Ислом динига муносабати масалаларини ҳайъат кун тартибига киритасиз, деб мени ҳол-жонимга қўймасдилар ва менинг ҳақимда партия раисига доимий «ахборотлар» етказиб туришарди. Муҳаммад Солиҳ эса ўш гўдаклардек бу «ахборотлар»ни юз фоиз қабул қилар ва дарҳол мени чақириб: «нега сиз Дилоромни хафа қилдингиз, эртасига, нега сиз Иброҳим Ҳаққулни койидингиз?», нега ундай дедингиз, нега бундай дедингиз, деб масаланинг моҳиятини суриштириб ўтирмасдан, таҳлил қилмасдан сўроққа тутаверарди.

Мен, маълум даражада шаклланган ва уюшган Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотига котиблик кимгадир керак бўлса керакда деб ўйлаб, раисининг бунақанги муомаласи-ю, иш услубидан чарчаб партия котиблигидан кетишни сўраб уч марта ариза бердим. Учинчи аризадан сўнг партия ишига келмай қўйдим. Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотига котиблик яна ўша Абдулҳай Абдумавлоновга топширилди.

Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотида иш ўз қолига ташлаб қўйилганлигидан илгариги тузилган ва шакллантирилган партия ташкилотлари ҳам ўз фаолиятларини тўхтатиб қўйдилар. Партия раиси Муҳаммад Солиҳ Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилоти ҳайъати ҳамда унинг фаолларидан Ҳафиза Насруллаева, Набижон Усмонов, Хуррам Ашуров ва бошқаларнинг талаби билан Тошкент шаҳар партия фаоллари анжуманини чақириб шаҳар билан вилоят партия ташкилотини бўлиб, кечирим сўраб, мени Тошкент шаҳар партия ташкилоти котиблигига тавсия қилди, Абдулҳай Абдумавлонов эса Тошкент вилоят партия ташкилоти котиблигида қолдирилди. Айтмоқчиманки, ана шу ўтган давр мобайнида партия раиси Муҳаммад Солиҳ ишонган ва суянган Дилором Исоқова, Ҳамидулла Нурмуҳамедов, Абдулҳай Абдумавлонов ва бошқалар Тошкент шаҳар ва вилоят партия ташкилотига шу даражада қаттиқ зарба бердиларки, бу зарбадан сўнг партия ташкилоти ўзини ҳамон ўнглаб ололмаётир. Тошкент шаҳар, туман ташкилотларини шу пайтга қадар қайтадан тиклаб бўлмаётир. Тошкент вилоят партия ташкилоти эса Абдулҳай Абдумавлонов бошчилигида батамом инқирозга учради. Буни биз яқинда бўлиб ўтган «Эрк» демократик партияси қурултойида бирорта ҳам партия аъзоси делегат бўлиб қатнашмаганлиги мисолида ёрқин кўришимиз мумкин. Партиянинг янги сайланган Марказий Кенгаши таркибига барча вилоятлардан учтадан вакил киргани ҳолда, пойтахт вилояти номидан Тошкент шаҳрида яшовчи ва вилоятга алоқаси бўлмаган Ҳамидулла Нурмуҳамедовнинг киритилиши Тошкент вилоятида «Эрк» партия ташкилоти сифатида тугаганлигини кўрсатади.

Шу ўринда яна битта муҳим масалага албатта эътибор бериш лозим. Юқорида номлари тилга олинган «арбоб»ларнинг «жонкуярлиги», партия фаоллари ўртасида олиб борган парокандалик ишларнинг меваси ўлароқ партия марказий ҳайъати деярли ўз фаолиятини тўхтатиш даражасига бориб етди, партия идорасига одамлар кам келадиган бўлиб қолдилар. Ғаламислик ва турган битгани фитналикдан иборат бу сохта демократия «доҳий»ларининг қиладиган хатти-ҳаракатлари оддий одамларнинг етти ухлаб бир марта тушига ҳам кирмайди. Оддий бир мисолни олинг: 1993 йил 16 майда «Эрк» партияси Марказий Кенгаши мажлиси бўлди. Унда Ўзбекистондаги сиёсий партиялар, ҳаракатлар ва барча фуқароларга қарата мурожаат қилинди ва уларни тинчлик, осойишталик ҳамда миллий бирликка даъват этилди. Партиянинг навбатдаги қурултойини 1993 йил август ойининг иккинчи ярмида ўтказиш белгиланди. Марказий Кенгаш пленуми Бош котиб вазифасини бажариб турган Содиқжон Йигиталиевга ва менга расмий ҳокимият билан мулоқот ва ҳамкорлик асосида иш олиб боришга ваколат берди. М. Солиҳ Марказий Кенгаш мажлисида иштирок этмади, чунки у 1993 йил май ойининг бошларидан бери чет элда истиқомат қилмоқда эди.

Кечқурун уйда ўтирсам телефон жиринглаб қолди. Муҳаммад Солиҳ қисқача саломаликдан сўнг:

— «Шоди ака, ҳеч қандай қурултой августда бўлмайди. Ҳозир қурултой мавриди эмас. Қурултойни кейин қиламиз»,— деди. Мен ҳанг-манг бўлиб қолдим. Партия Марказий Кенгашининг қурултой тўғрисидаги қарорини партия раиси бир чақага ҳам олмаса-я. Ахир унинг ўзи партия қурултойини июнь ойига белгилаган эди-ку.

Эртаси куни «Эрк» партияси идорасига келсам, Тошкент шаҳар партия ташкилотининг иш юритувчиси Қаҳрамон Эшмуродов қўлимга ариза тутди. Унда: партия марказий ҳайъатининг котиби Ҳамидулла Нурмуҳамедовнинг буйруғига асосан вақтинча партия идорасида ишлаб турган Сафар Урганжи (Марказий Кенгаш аъзоси) шаҳар партия ташкилотининг муҳрини олиб темир сандиққа солиб қўйганлиги ёзилган экан. Мен тушунмадим. Ахир муҳр Тошкент шаҳар партия ташкилотиники бўлса, Ҳамидулла Нурмуҳамедов ким ўзи? «Эрк» котиби Сафар Урганжи-чи? Партия Марказий Кенгашининг аъзоси... Шаҳар партия ташкилотининг муҳрини тортиб олишга ким ҳуқуқ берди уларга? Бундай «демократларча» тартиб-қоида «Эрк» партиясидан бошқа яна қайси партияда бор? Кейин маълум бўлишича, Муҳаммад Солиҳ Содиқжон Йигиталиевни ва мени сотқинга чиқарибди. Содиқжон Йигиталиев билан Шоди Каримовнинг «сотқинлиги»нинг моҳияти нимадан иборат эди? Уларнинг «сотқинлиги» партия аъзоларини, барча фуқароларни, тинчлик ва осойишталикка, миллий бирликни таъминлашга қаратилган Мурожаат партия Марказий Кенгаш пленумида фақат бир киши қарши чиққан ҳолда қабул қилинган эди. Бундай ҳаракат сотқинлик, партияга хиёнат бўлса, мен бундай ҳаракатни ҳар куни қилишга, агар керак бўлса «Эрк» партиясидан чиқиб бўлсада, бу ҳаракатни давом эттиришга тайёрман!

Тошкент шаҳар партия ташкилотининг муҳрини олиб қўйганлар Шоди Каримов бу муҳрни қандайдир ўзининг шахсий манфаатлари йўлида ишлатмасин тағин деб шубҳаланган, ҳадиксираган бўлсалар керак. Чунки ҳар бир одам бошқа бировларни ҳам ўзига ўхшатар экан, ўзи ўғри бўлса бошқа бировни ҳам ўғри деб ҳисоблар экан. Аммо ҳаёт ҳамма нарсани ўз ўрнига қўяди. Ўзбекистондаги рўзномаларда босилган «Ўғри ким?» мақоласини ўқиган ҳар бир инсон сизларнинг кимлигингизни билиб олди. Оғзида миллат, халқ, озодлик, демократия?... Амалда-чи?

Мен Муҳаммад Солиҳга қуйидагиларни айтмоқчиман:

Миллат ва юрт фидойиси бўлган ўнлаб, юзлаб ҳақиқий «эрк»чилар туфайлигина сиз Муҳаммад Солиҳ бўлдингиз, ўз номзодингизни Ўзбекистон Президентлигига қўйдингиз, 1200 мингдан ортиқ сайловчи сизга овоз берди. Ўзбекистон халқ депутати бўлдингиз... Бу ютуқлар сизни эсанкиратиб қўйди, сиз осмону фалакка чиқиб кетдингиз. Сиз биз каби фидойиларга раҳматлар айтиш ўрнига еттинчи самодан туриб юзимизга тупураяпсиз.

Сиз ўзининг шахсий манфаатини партия ва халқ манфаатидан юқори қўйдиган, мансаб ва ҳокимият оғушида ҳеч нарсадан тап тортмайдиган, керак бўлса бу йўлда фуқаролар қонини тўкиб бўлсада, раҳбарлик шоҳсупасига чиқиш орзусида юрган, амбицияга берилган шахс бўлиб чиқдингиз. Суҳбатларимизда сиз ҳар доим «10—15 одамнинг қони тўкилса ҳам майли, бу халқнинг кўзини очади» дер эдингиз. Бу гапларнинг мағзини мана энди мен чақаяпман. Яна бу жанобларнинг Ўзбекистонда демократия йўқ, инсоний ҳуқуқлар бўғилаяпти деб айюҳаннос солишганига ҳайрон қоласан киши. Сизнингча нима қилиш керак? Ўғрига ҳам, безорига ҳам кўча чангитиб юрадиган тўполончига ҳам давлат йўл қўйиб, ўзи томошабин бўлиб кузатиб қараб турса, шу демократия бўладими? Ёки демократия ҳокимият тепасига фақат Муҳаммад Солиҳ келсагина амалга ошган бўладими? Барча сиёсий партиялар ва ҳаракатлар Ўзбекистон қонунлари ва Конституция доирасидан чиқмасликлари, унга бўйсунишлари керак эмасми? Хусусан Президентлик сайловида ғалабани бой берган Муҳаммад Солиҳ, айниқса, ўз қадамини одоб ва ахлоқ доирасида ўйлаб босиши керак эди-ку. Ҳали у ерда, ҳали бу ерда рухсат этилмаган митингларни белгилаш, Президентга қарши китобчалар чиқариш, депутатлик мандатини намойишкорона ташлаб чиқиб кетиш каби ҳаракатлар ақлли, фаросатли ва ҳаётий тажрибага эга бўлган кишининг ишими? Бу ҳаракатларни ҳар бир киши Муҳаммад Солиҳ Президент бўлолмагач аламидан қилаяпти, деб ўйламайдими?

Икки оғиз «Эрк» ҳафтаномаси ҳақида. Бу ҳафтанома саҳифаларида Ўзбекистондаги ҳаёт фақат қора бўёқларда ёритилди. Ким ишонади бундай афсонага? Бу ҳам майли. Адолат, ҳақиқат ва тўғрилик «ҳимоячилари» бўлмиш «Эрк» таҳририяти ходимлари ҳафтанома саҳифаларида эълон қилинган мақолаларнинг қалам ҳақларини муаллифларга бермасдан ўзлари имзо чекиб олсалар бунга ким айбдор? Ҳукумат «Эрк»ка, ҳафтанома муҳарририятига раҳматлар айтиб, мукофотга тавсия этсинми? Ҳақиқатчи, адолатпарвар бўлсанг, олдин бу ишни ўзингдан бошламайсанми?

Энди «Эрк» демократик партиясининг IV қурултойида менинг тугалланмай қолган нутқим мазмуни билан танишсангиз бўлади. Мен ўз чиқишимни ўқиб эшиттиришдан олдин «Эрк» партияси Марказий Кенгашининг партия қурултойига ҳисоботи юзасидан партия раиси Муҳаммад Солиҳ, партия марказий ҳайъатининг котиблари Абдулҳай Абдумавлонов ва Отаназар Ориповларнинг берган ҳисоботлари (агар уларни ҳисобот деб айтиш мумкин бўлса) ҳақида ўзимнинг муносабатимни билдирмоқчи эдим.

Шахсан мен партия раиси Муҳаммад Солиҳнинг магнитофон лентасидан кўчириб олиб Намоз Маматқулов («Эрк» партияси Сурхондарё вилоят котиби) томонидан ўқиб эшиттирилган матнини партия қурултойига раисининг ҳисоботи деб ҳисобламайман. Бу матн маърифий характердаги эҳтирос билан ёзилган маъруза бўлиб, одамларнинг руҳий ҳолатларига психик томондан таъсир қилиб қиздирадиган ва уларни қўзғалиш ва жонланишга қаратилгандир. Унда Президент ва ҳукумат шаънига бўҳтонлар билан айтилган анча дўқ-пўписа ва баландпарвоз жумлалар бор. Бундай маърузани ҳар қандай ёзувчи, олим ёки зиёли Муҳаммад Солиҳга қараганда ҳам зўрроқ ва кучлироқ эҳтирос ва илҳом билан қойилмақом қилиб ёзиб бериши мумкин эди. Партия раиси Муҳаммад Солиҳ ушбу қурултойга маърифий эҳтиросли маъруза эмас, балки партия Марказий Кенгашининг, партия раисининг ҳисоботини ёзиб юбориши керак эди. Унда ҳисобот даврида қилинган партиявий-сиёсий ва ташкилий ишлар атрофлича таҳлил қилиниши, партиявий фаолиятдаги ижобий ва ибратомуз ишлар, йўл қўйилган хатоликлар, камчилик ва нуқсонлар, уларнинг сабаблари юқори назарий ва сиёсий даражада очиб берилиши, бу хато ва камчиликларни бартараф этиш йўллари кўрсатилиши, ҳозирги босқичда партия олдида турган асосий вазифалар, партиянинг стратегик ва тактик йўли асослаб берилиши лозим. Минг афсус, маъруза биз кутгандек бўлмади, эҳтирос, ҳукуматга, Президентга бўҳтон биринчи ўринда бўлди. Марказий ҳайъат котиби Абдулҳай Абдумавлоновнинг чиқишини ҳозир ҳаммамиз тингладик, у қуруқ олди-қочди гаплардан иборат бўлди, чунки котибнинг ўзи ҳисобот даврида деярли ҳеч қандай фойдали партиявий фаолият кўрсатмади деса бўлади. Марказий ҳайъатнинг яна бир котиби Отаназар Ориповга, унинг отасига минг раҳмат: у ҳеч яширмасдан камтарона бир тарзда бўйнига олиб, мен айтарлик ҳеч нарса иш қилмадим, деб қўя қолди.

Икки оғиз сўз «Эрк» партияси Марказий Кенгашининг Бош котиби вазифасини охирги пайтда бажариб келган Содиқжон Йигиталиевнинг ҳисобот маърузаси ҳақида. Унда «Эрк» демократик партияси Марказий Кенгашининг ҳисобот давридаги фаолияти холис, оқилона ва зийраклик билан таҳлил қилинди, партиянинг ҳозирги даврдаги асосий вазифалари ва тактикаси асосланди.

Энди мен «Эрк» демократик партияси Марказий Кенгаши, ҳайъати ва раисининг ҳисобот давридаги фаолиятига муносабатимни баён қилишга ўтсам. Ҳақиқатдан ҳам бугунги кунда «Эрк» демократик партияси ўз бошидан бўҳронли кунларни кечирмоқда. Бу бўҳрон партиямиз фаолиятининг барча соҳаларини ўз ичига қамраб олди, яъни ҳам сиёсий, ҳам ғоявий ва ҳам ташкилий жиҳатдан партия боши берк кўчага кириб қолди. Партия билан оммани боғлаб турган энг муҳим восита бўлган «Эрк» ҳафтаномасини чиқаришдан маҳрум бўлдик. Иккинчидан эса, омма билан партия ўртасидаги алоқанинг яна бир муҳим воситаси бўлган парламент трибунасини қўлдан бой бердик, бой бердик эмас, ўз ихтиёримиз билан онгли суратда уни ташлаб чиқиб кетдик.

Юқоридаги сабабларга кўра партиянинг омма ўртасидаги фаолият доираси торайиб кетди, у сектага айланиб қолди. Қонуний савол туғилади. Партиянинг бундай аҳволга тушиб қолиши илдизлари, унинг асосий сабаблари қаерда? Албатта, баъзи бир калтабин сиёсатдонлар ҳамма айбни ҳукумат ва Президент олиб бораётган сиёсатга тўнкашлари мумкин. Иш бор жойда камчилик албатта бўлади. Бироқ партиянинг ҳозиргидек оғир ва ачинарли бир аҳволга тушиб қолганлигининг энг асосий айбдори ва сабабчиси деб партия раҳбариятини, унинг сиёсат майдонидаги нўноқлиги, йўл қўйган хато ва камчиликлардан хулоса чиқара билмаслик деб ҳисоблайман. Улар нималардан иборат? Бу аввало назарий савиянинг қашшоқлиги, партиявий ташкилий ишларда саводсизлик, уқувсизлик, партиявий ташкилотчиликнинг йўқлиги, сиёсат бобида калтабинлик, узоқни кўра билмаслик, ҳаётий тажрибасизлик, ахлоқ-одоб ва оддий инсоний муомалалардаги нуқсонлар, қўполлик ва дағаллик, «сўл»ларча радикаллик, ўзидан бошқани тан олмаслик ва «мен» касаллигига мубталолик, маҳаллийчиликдир.

Бу санаб ўтилган камчилик ва нуқсонлар бир-бири билан ўта чамбарчас боғланган бўлиб, ўз фаолиятини миллат ва халқ тақдирига бахшида этган «Эрк» демократик партияси фаоллари учун хусусан унинг етакчиси учун кечириб бўлмайдиган хавфли камчилик ва нуқсонлардир. Ўзингиз ўйлаб кўринг, етарли даражада ҳаётий тажриба ва назарий савияга эга бўлмасдан туриб, оппозицион партия фаолиятига раҳбарлик қилиш, уни бошқариш мумкинми? Назария партияга жамият тараққиётининг объектив ривожланиш қонуниятларини пайқаш ва кўра билиш, ҳар қандай шароитда ҳам адашмасдан, янглишмасдан тўғри ва оқилона йўлни танлашга ёрдам беради. У асосий стратегик йўлдан чекинмаган ҳолда турли даврларда турлича тактик йўлни қўллаш имкониятини туғдиради.

«Эрк» партиясининг раҳбарияти эса ана шу назарий, ғоявий қашшоқлик оқибатида СССР мавжудлиги даврида ҳам, СССР қулагач Мустақил Ўзбекистон вужудга келган шароитда ҳам бир хил кураш тактикаси йўлини танлади. Объектив тараққиёт қонуни бу йўлни қабул қилмади, уни инкор этди. Холбуки партиямиз собиқ СССР шароитида ўзбек тилига давлат тили мақомини бериш, Ўзбекистоннинг миллий мустақиллигини таъминлаш учун ўша даврдаги шароитдан келиб чиқиб курашган ва тўғри қилган эди.

Энди-чи? Ўзбекистон ўзининг миллий мустақиллигига эришган бугунги кунда аҳвол қалай?

Ўзбекистон ҳукумати, унинг Президенти бугунги кунда ўзбек тилига, Ўзбекистоннинг миллий мустақиллигига қаршими? Йўқ, албатта. Аксинча ўзбек тилининг ривожи ва равнақи учун жон куйдирмоқда, Ўзбекистоннинг миллий давлат мустақиллигини янада мустаҳкамлашга фидойилик қилмоқда. Бундай шароитда партиямизнинг позицияси қандай бўлиши керак? Унинг тактикаси кураш усули-чи? Ахир биз ушбу масалаларда Президент билан ҳамфикр, ҳамдард якдил ва ҳамкор бўлишимиз керак эмас-ми? Биз ушбу масалаларда Президент атрофида уюшиб, республикадаги барча кучлар, сиёсий партиялар барча демократик ҳаракатлар ҳамкорлиги ва бирлигини таъминлаб КПСС ва СССРни тиклаш учун ҳаракат қилаётган кучларга қарши кураш жабҳасини тузишимиз лозим эмасми? КПСС ва СССРни тиклашни қўмсаётган ва орзу қилаётган кучлар Ўзбекистонимизнинг ўзида ҳам, унинг ташқарисида ҳам бор эканлигидан ким кўз юма олади? Турли сиёсий партиялар ва ҳаракатлар ҳар хил важ-корсонларни рўкач қилиб, аравани ҳар томонга қуруқ олиб қочиб, миллий бирлик ва ҳамкорлигимизни, Ўзбекистоннинг миллий мустақиллигини хавф ва таҳлика остига қўймаётганликларига бугунги кунда ким кафолат бера олади?!

Биз ўтиш даврида турибмиз, Ўзбекистонимиз ўз давлат мустақиллигининг эндигина икки йиллигини нишонлади. Ўзбекистонда демократия йўқ, деб «Озодлик», «Свобода» ва бошқа тармоқлар орқали ўз она юртимизга қора балчиқни сочаверган билан аҳвол ўзгарадими? Қонуний савол туғилади: СССР парчаланиб ўзининг давлат мустақиллигига эришган иттифоқчи республикаларнинг қайси бирида демократик жараённи йўлга қўйишдаги тажрибаси бизга ўрнак-намуна бўла олади? Россия тажрибасими? Балки минг-минглаб одамларнинг қирғин бўлишига сабаб бўлаётган Гуржистон, Арманистон ва Озорлар тажрибаси бизга намунадир? Ёки қон-қондош қўшнимиз Тожикистон тажрибаси бизга қўл келадими? Йўқ, албатта. Биз ҳаётга очиқ кўз билан қарамоғимиз керак. Мураккаб тарихий бир ўтиш жараёнида ақл ва фаросат, билан иш тутиш лозим. Бу ўринда доно халқимизнинг «етти ўлчаб бир кес» деган нақлига амал қилайлик. Халқимиз учун бугунги ўтиш даврида объектив ва субъектив сабабларга кўра мавжуд бўлган қийинчиликлардан кўз юммаган ҳолда истиқболи улуғ ва қудратли Ўзбекистонимизни барпо этиш ишончи билан нафас олайлик. Бунинг учун ҳозирги кунда олдимизда фақат битта йўл бор, у ҳам бўлса, миллий ҳамкорлик йўлидир. Ана шу ғоя атрофида бирлашмас эканмиз, баъзи бир гина-кудуратлар билан аравани турли томонларга олиб қочар эканмиз, келажаги буюк ва қудратли мустақил Ўзбекистонга кўз тикиб бўлмайди. Биз унда иккинчи марта миллий мустақиллигимизни қўлдан бой берамиз. Энди иккинчи энг муҳим масала — партиянинг ўзи ҳақида нима дейиш мумкин? Партиямиз раҳбарияти партиянинг ўзи нима эканлигини яхши биладими? Партия ягона маслак, ягона дунёқараш ва ғоялар бирлиги асосида шаклланган фидойи кишилар йиғиндиси эканлигини, барча партия аъзолари учун бир хил интизом бўлишлигини, партия фаолияти демократик жараён асосида қурилиши, танқид ва ўз-ўзини танқид партия ривожи учун ғоятда катта аҳамиятга эга эканлигини раҳбарият тушунадими? Агар тушунса, нега бу партия фақат бир кишининг партияси бўлиб қолди?

Нега партиянинг раиси партия Марказий Кенгашининг 1993 йил 16 майда қабул қилган барча қарорларини, шу жумладан шу йил август ойининг иккинчи ярмида «Эрк» демократик партиясининг навбатдаги IV қурултойини чақириш тўғрисида якдиллик билан қабул қилинган қарорларини ҳам бир чақага олмасдан, уни ёлғиз ўзи бекор қилди?

Партия раиси Муҳаммад Солиҳ хорижий мамлакатларда юриб «Озодлик» радиосидан ташқари турли хил доираларда ўтказган савол-жавоб, маъруза ва мулоқотларида Ўзбекистонга, ҳукумат ва Президентгагина тош отиш билан кифояланганми йўқ. У энди партиядаги ўз сафдошларига қарши ҳам кураш бошлади. Ўзга мамлакатларда юриб, партия Марказий Кенгаши сайлаган шахсни лавозимидан бўшатиб, яқинда Ўзбекистон олий судида «Миллий мажлис» деган жиноий иш бўйича судланган Отаназар Ориповни Бош котибликка тайинлаш тўғрисида буйруқ чиқарибди. Ҳамма нарсани чет мамлакатда туриб, Муҳаммад Солиҳнинг якка ўзи ҳал қиладиган бўлса, бутун бошли партиядан у устун турса ўз-ўзидан қонуний савол туғилмайдими: қурултой чақириб партиянинг Марказий Кенгаши-ю, бошқарув ҳайъатининг сайланишининг кимга кераги бор? Бугунги кунда «Эрк» партиясининг шиори «Солиҳ деганимиз — партия демак, партия деганимиз — Солиҳ демакдир», бўлиб қолди. Партия фаолларидан ҳисобланмиш Дилором Исоқова эса раисга ҳамду сано айтиш бобида ўрнак кўрсатаётганлардан биридир.

Партия раисига содиқлардан яна бири Марказий Кенгаш котиби Ҳамидулла Нурмуҳамедовдир. У киши раисга жон фидо қилиб хизмат қилади, партиянинг оддий аъзоларига эса заҳарини сочади. «Миллат фидойиси» бўлган бу инсон партияга содиқ ва хоинларни бир қарашдаёқ пайқайдиган камёб «фазилатга» эга эмиш. Албатта, бундайларни у тезда партиядан қуритиш пайига тушади ва ҳеч иккиланмасдан буйруқ беради: «Шоди Каримов, Зиёдулла Зиёмов сотқин, у юқоридан махсус қўйилган, уни партиядан ўчиринг. Шуҳрат Аҳмаджоновнинг вияси паст, туман котиблигидан ҳайданг! «Эрк» партияси марказий ҳайъатида катта-катта лавозимларни эгаллаб турган бундай ғаламис шахслар устига-устак ғоят хавфли «сўллик» касали — «мен» билан касалланганлар. Улар — илгари бирорта партияда бўлмаган фақат бизгина «Эрк» партиясига, унинг раҳбарий лавозимига лойиқмиз, деб ҳисоблайдилар. Уларнинг фикрича, Коммунистик партия сафларида бўлганларнинг ҳаммаси сотқин ва хоин. Илгари раҳбарлик лавозимларида ишлаганларни «Эрк» партиясига йўлатманг. Давлат тизимида ишлаётганларнинг ҳаммаси бизнинг душманларимиз.

«Мен» касалига мубтало бўлган «Эрк» демократик партияси Марказий ҳайъати раҳбариятида ин қуриб олган бундай ғўр ташкилотчилар туфайли партия кейинги пайтларда оммадан, халқдан ажралиб қолди. Унинг сафларини миллат — юрт ва Ўзбекистон манфаатларини ўйлаб, «Эрк» партияси Дастуридаги мақсад ва вазифаларни амалга ошириш нияти билан келиб кирган кўплаб партия аъзоларининг ҳафсалалари пир бўлиб тарк этдилар. «Эрк» демократик партиясининг IV қурултойига қадар илгариги қурултойда сайланган марказий ҳайъат аъзолари таркибидан деярли ҳеч ким қолмади. Ҳайъат амалда ўз фаолиятини тўхтатди. Назарий халтаси бўш, сиёсатда калтабин, бутун қалбини маҳаллийчилик оғуси заҳарлаган бундай маслаҳатчиларга таянган партия раиси Муҳаммад Солиҳнинг аҳволини энди тушунса бўлади, албатта.

У партия қурултойидан нега қўрқди? Партия қурултойи партия фаолиятини тўхтатиб қўяди, деб қўрқдими? Йўқ, албатта. Муҳаммад Солиҳни партиянинг тақдири, унинг келажак олдидаги, миллат ва халқ олдидаги истиқболи зарracha бўлса-да, қизиқтирган эмас. Муҳаммад Солиҳ бу ерда ҳамма нарсадан ўз шахсий манфаатини устун қўйди ва фақат ана ўша манфаат унинг оромига тинчлик бермади: мабодо чарх айланиб кетса-ю, навбатдаги муддатда қурултойда партиянинг раислигига сайланмай қолса-я? Унда нима бўлади? Унда Муҳаммад Солиҳ хорижий мамлакатларда юриб ўз юрти Ўзбекистон шаънига, унинг ҳукумати шаънига уйдирма, ёлғон-яшиқ ва бўҳтонларни айтиш имкониятидан маҳрум бўларди. «Эрк» демократик партиясининг бугунги кунда боши берк кўчага ва танг аҳволга тушиб қолганлигини энди тушунгандирсиз. Бу партия ўзида оддий бир марказни, унинг ташкилий ишини йўлга қўя олмагани ҳолда қандай қилиб ташкилий уюшган сиёсий куч сифатида Ўзбекистон миқёсида оппозицион йўл тутиб майдонга чиқадию, ҳокимият учун даъвогарлик қилади?

«Эрк» партиясини ғоятда оғир бўҳрондан олиб чиқиш йўли бор. Бу йўл — ақл, фаросат, объектив ҳақиқат йўли, ҳаётга кундалик воқеа ҳодисаларга очиқ ва тўғри кўз билан қараш йўлидир. Бу йўл бошқа сиёсий партиялар, ҳукумат ва Президент билан ҳамкорлик қилиш йўлидир. Партия Низомида биз парламент партиясимиз дейилган. Демак, курашнинг парламент йўлини ўтказиш лозим.

Юқорида айтилган фикр ва хулосаларни якунлаб мен шу нарсани қайд қилмоқчиман:

— Мен «Эрк» демократик партиясига Муҳаммад Солиҳ шахсини улуғлаш учун кирган эмасман. Балки партия дастуридаги ғоявий талаб ва эҳтиёжларимни тўла қондирадиган аниқ ва зарурий муаммолар мани бу партияга етаклаб келганди. Партия раиси Муҳаммад Солиҳнинг бугунги кундаги ҳокимият учун кураш усули менга маъқул эмас. Мен илгари сураётган ғоялар, мен таклиф қилаётган курашнинг тактик усулларини партия қурултойи инкор этиб, манинг сўзлашимга ҳам имкон бермаган экан, мен бу партияда қола олмайман ва «Эрк» демократик партиясидан чиққанлигимни билдираман. Чунки ман ҳеч қачон анархия йўлини, миллатни бебошларча иккига бўлиб бир-бирига қарама-қарши курашга чорловчи йўлни қўлламаганман ва бу йўлни миллат ва юрт тақдири учун энг хавфли ҳамда фожеали йўл деб биламан.

Шоди КАРИМОВ,
халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати, «Эрк» демократик партияси Тошкент шаҳар ташкилотининг собиқ котиби, профессор.

МЕҲНАТСЕВАР ЭЛНИНГ ТОЛЕИ БАЛАНД БЎЛАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бегимқул Эшқобилов вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг биринчи муовини лавозимида дурустгина фаолият кўрсатаётган эди... Бундан уч йил бурун вилоят раҳбарлари уни ўзи туғилиб ўсган Ғузор туманидаги мана шу хўжаликка раҳбарликка тавсия этишди. Бу хўжалик узлуксиз режаларни уддалай олмас, жамғармага путур етгани туфайли, ҳатто, оддий эҳтиёт қисмлар келтириш ҳам катта муаммога айланиб қолганди.

Бегимқул Эшқобилов вилоят раҳбарларининг таклифини хурсандчилик билан қабул қилди. Ёш, вужудидан куч-ғайрат ёғилиб турган мутахассис учун ўйлаб қўйган режаларини амалга ошириш, нималарга қодир эканини намойиш этиш учун имконият яратилганди.

Усмон Юсупов туманидаги «Янгиобод» ширкат хўжалиги бригадири Бозор Назиров бошлиқ жамоа планни биринчи теримдаёқ уддалади.

Улуғбек давлат хўжалиги Ғузор туманида энг қуйида жойлашган бўлиб Пачкамар сув омборидан келадиган, лимит бўйича олиши лозим бўлган об-ҳаётнинг ярми ҳам хўжалик экинзорларига етиб келмас, сувнинг ярми ариқ ва каналларда қолиб кетса, бир қисми канал бўйидаги қишлоқларда қоларди. Янги раҳбар хўжалик учун энг аввало алоҳида сув йўли зарурлиги масаласини ўртага қўйди... Қарийб 12 километрга чўзилган ушбу канал қисқа муддат ичида барпо этилиб, бетонланди. Сел сувларини қишлоқнинг қуйи қисмига оқизиб юборадиган айланма сув йўли ҳам қуриб битказилди. Чунки ҳар йили баҳорда Деҳқонобод тоғларида ёққан ёмғир сувлари ҳам кишлоқ аҳлини бот-бот безовта қилиб, уй-жойларга таҳдид етказиб туради. Бу ташвишга ҳам барҳам берилди.

Эндиги навбат хўжаликнинг ички ҳаётини тиклаш, одамларни меҳнатга, далага жалб қилишдан иборат эди. Вилоят ташкилотлари билан гаплашиб, хўжаликни уруғлик чигит етиштирадиган хўжаликка айлантирди.

Пахтанинг «Юлдуз» навини етиштириш йўлга қўйилди. Ўтган йили ҳар бир килограмм чигит бошқа хўжаликларга қараганда ўн баравар қимматга сотилди. Фақат уруғлик чигит етиштиришнинг ўзидан 50 миллион сўм соф фойда олинди.

Ер эгалари йириклашган бригадаларга бирлашдилар. Деҳқонлар, механизаторлар, билан хўжалик маъмурияти ўртасида шартномалар тузилди. Шартномаларда барча амалга ошириладиган юмушлар ўз аксини топди, ҳар икки томон зиммасига мажбуриятлар юкланди. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг янгича тартиблари жорий этилди. Илгари чорвачилик сабзавот ва полиз етиштириш, пахтадан келадиган озгина даромаднинг ҳам бир қисмини ямлаб кетарди. Бунга қатъиян чек қўйилди. Ҳар ким хўжалик маблағига қўшган ҳиссасига қараб ҳақ оладиган бўлди.

1991 йили хўжалик пахта тайёрлаш режасини биринчилар қатори бажарган бўлса, кейинги икки йилда эса пешқадамликни қўлдан бермай келаётир. Давлатга сифатли пахта топширилаётгани эвазига эса даромад тобора ошаяпти.

Туман хўжаликлари лалмикор майдонларнинг ҳар гектаридан 7—8 центнердан дон кўтаргани ҳолда Б. Эшқобилов раҳбар бўлган хўжаликда майдонларнинг ҳар гектаридан 13 центнердан арпа-буғдой янчиб олинди.

Қишлоқда ҳаммани иш билан таъминлаш мақсадида эски мактаб биноси таъмирланиб, дастлаб бичиш-тикиш цехи ташкил этилди.

Кейинчалик цех кенгайтирилиб, корхонага айлантирилди. Корхонага яхши ният билан «Тонг» деб ном берилди. Ҳозир бу ерда 200 киши меҳнат қилаётир. Корхонада қурилиш бригадасидан тортиб, енгил машиналарга хизмат кўрсатадиган устахонагача бор.

Хўжалик раҳбарининг ташаббуси билан ташкил топган қурилиш бригадаси яқинда кўчма механизациялашган колоннага айлантирилди. Ҳозир ушбу қурилиш ташкилотида 200 дан зиёд қишлоқ кишилари бунёдкорлик ишлари билан банд. Улар хўжаликнинг ўзидагина эмас, балки, туман миқёсида амалга оширилаётган қурилишларда ишлаяптилар.

Бегимқул Эшқобилов бу билан ҳам чекланиб қолмаётир. У хом ашёни тайёр маҳсулотга айлантирадиган корхоналар қуриш бобида изланаяпти. Унинг изланишлари бу соҳада ҳам ўз натижасини берди. Бўлажак ип-йигирув фабрикасининг биноси ҳали тўла тайёр бўлган эмас. Лекин корхона учун зарур дастгоҳлар, асбоб-ускуналар келтирилмоқда.

Б. Эшқобилов ип-йигирув фабрикаси ишга тушмасданоқ унинг ёнига тўқув фабрикасини қуриш, читга гул босиш цехларини бунёд этиш режалари билан яшаяпти.

Шаҳрисабз туманидаги тиббиёт билим юрти талабаси Латофат Раҳматуллаева кунига 90—100 килограммдан пахта теряпти.

Қашқадарёда Бегимкул Эшқобиловга ўхшаш тадбиркор, ташаббускор раҳбарлар оз эмас. Шуниси диққатга сазоворки, улар етакчилик қилаётган туман ва хўжаликларда халқ хўжалиги режаларини бажаришда ҳам, бозор иқтисодиётига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, турли корхоналар, деҳқон хўжаликлари ташкил этиш бобида ҳам намуна бўлмоқдалар. Қамаши туманидаги «Оқработ» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Муҳаммади Сиддиқов, Муборак туманидаги Аметхон Султон номли давлат хўжалиги раҳбари Ҳамро Раҳмонов, Қарши туманидаги Қовчин хўжалиги етакчиси Сероб Бойқулов, ана шулар жумласидандир. Улар раҳбарлик қилаётган жамоаларда йиллик пахта тайёрлаш режалари ошириб бажарилди, кузги-қишки тадбирлар муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Баҳористон туманидаги Сулаймон Муродов номли жамоа ширкат хўжалиги механизатори Абдусалом Ашуров, бўлим бошлиғи Зиёдулло Бойқобилов ва ширкат раиси Самандар Чориевлар ҳар бир ишни бамаслаҳат қиладилар.

Муродулло КОМИЛОВ олган суратлар.

ТАДБИРКОРЛИК САМАРАСИ

Вилоят деҳқончилик саноати уюшмасида ташкил этилган Пахта штабида қизғин суҳбат устидан чиқдик. Республика Қишлоқ хўжалиги вазирининг муовини Акмал Икромов вилоят пахтакорлари келгусида бажариши лозим бўлган ишлар ҳақида гапирарди.

— Қашқадарёда бу йил пахта ниҳоятда мўл бўлди, — дейди Акмал ака. Мен бу вилоятда тез-тез бўлганим туфайли хўжаликларда олиб борилаётган ишлардан хабардорман. — Хўш, қандай омиллар эвазига мўл ҳосил етиштирилди? Куни кеча Нишон, Косон, Қамаши туманларида бўлдим. Режа бажарилган бўлса-да, далаларда ҳосил кўп.

Пахтачиликда салмоқли ютуқлар қўлга киритилаётганлигининг яна бир жиҳати шундаки, кейинги йилларда уруғчиликни яхшилаш борасида катта иш қилинди. Қашқадарёда «Бухоро — 6», «6530 — С», «Наманган» деб аталган навларни экиш кенг йўлга қўйилди. Бундан пахтакорлар катта манфаат кўраяптилар, ҳосил эрта етилаяпти, далаларда терим машиналарини ишлатиш учун катта имкониятлар яратилмоқда.

Албатта вилоят ҳокимлиги, деҳқончилик саноати уюшмаси етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш юзасидан жуда катта ташкилотчилик ишлари олиб борди. Терим даврида оширилган иш ҳақлари тўлаш тартиби жорий этилди. Пахта толаси харид нархини янада ошириш бўйича қабул қилинган фармон пахтакорлар томонидан мамнуният билан қарши олинди. Теримчилар, механизаторларнинг ғайратига-ғайрат қўшиб, моддий манфаатдорлигини оширди.

— 1990 йилда 222 минг гектар майдонда пахта етиштирган эдик, — дейди вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раиси Очил Гулов. — Ҳосил 500 минг тоннадан ошмаганди. Бу йил баҳорда эса 200 минг гектар ерга чигит экилди. Қолган майдонларда дон етиштирилди. Кўриб турибсизки, пахта майдонлари камайса камаяптики, ҳосил чўғи ортиб бормоқда. Келгуси йили ғалла етиштиришни кўпайтириш ҳисобига пахта майдонлари яна 25 минг гектарга қисқаради.

Мустақиллигимизнинг иккинчи йили режаси ошириб бажарилди. Мамлакат хирмонига 459 минг тонна Қашқадарё «оқ олтин»и етказиб берилди. Аммо, бу чегара эмас. Қашқадарёликлар бу йил пахта хирмонини 500 минг тоннадан оширишга азму-қарор қилишган. Вилоятда меҳнат, кураш ва жасорат палласи давом этяпти. Шу қадар улкан хирмон уйган элнинг ялпи ҳосил салмоғини янада оширишига ишонамиз. Меҳнатга камарбаста қашқадарёликларнинг толеи янада баланд бўлади.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИ ҲОСИЛ ТОЛАСИ

Ғиждувон пахта тозалаш заводининг ишлаб чқариш цехларида иш қизғин. Кетма-кет келаётган «оқ олтин» карвонларини қабул қилиш ва янги ҳосилдан тола ҳамда момиқ ишлаб чиқариш авжида.

Заводнинг Мурод Бафоев бошлиқ бригада жамоаси тўқимачилик саноати корхоналарига аъло сифатли тола етказиб бериш учун аҳдлашган. Ушбу жамоа 1993 йил пахта ҳосилидан ҳар куни режадаги 10 тонна ўрнига 16—17 тоннагача сифатли тола ишлаб чиқариб бошқа бригада ишчиларига ўрнак бўлмоқда.

Бригадада иш нормасини ошириб бажармайдиган ишчи йўқ. Тола прессловчилар Худойберди Саидов, Мурод Жалилов, тола ажратувчи Муҳаррам Қўчқорова, момиқ ажратувчи Ихтиёр Ҳотамов, пахта тозаловчилар Карим Шукуров, Хайриддин Халилов, моторист Убайдулла Нуров, лаборант Нор Аҳмедовлар ҳалол ва унумли меҳнатлари билан бригада жамоаси ўртасида ҳурмат-эътибор қозонганлар. Пахта тозалаш заводининг ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимлари Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг бир йиллик байрами кунигача ўн бир ойлик режани бажариш ва режадан ташқари камида 500 тонна аъло сифатли тола, бир неча ўн тонна момиқ ишлаб чиқариш мажбуриятини олганлар.

Тоир МАҚСУДОВ,
Ғиждувон пахта тозалаш заводи чилангари.

Бир туман янгиликлари

Заҳираси беҳисоб

НИШОН туманидаги С. Насафий номли жамоа-ширкат хўжалиги маркази Майманоқ қишлоғида оҳак цехи ишга тушди.

МАЙМАНОҚ тоғида оҳак тошнинг битмас-туганмас заҳираси борлиги аниқланди. Уларни пишириш учун қурилган иккита ҳумдон ҳафтасига 10 тоннагача оҳак чиқараяпти.

Маҳсулотни Косон, Муборак, Қарши, Нишон, У. Юсупов, Баҳористон туманларидаги қурилиш ташкилотлари ҳамда Қарши ва Бешкент шаҳарларида яшовчи аҳоли кўпроқ олаяпти.

Уй қурувчилар қийналишмайди

ШАХСИЙ уй-жой қурувчилар ашё излаб Қарши, Косон, Муборак шаҳарларига қатнаб, кўп вақтларини беҳуда ўтказишарди.

ХЎЖАЛИК раҳбарларининг саъй-ҳаракати билан иморатбоп бетон блоклар ишлаб чиқарадиган янги цех қурилди. Ҳозирги кунларда 1000 — 1200 дона атрофида бетон блоклар тайёрланиб, хўжалик аҳолисига арзон нархда сотилмоқда. Кейинчалик бу ерда блок ишлаб чиқариш кўпайтирилиб, қишлоқлар аҳолиси қурилиш материаллари билан тўлиқ таъминланади.

Жўра ЮСУПОВ.

Қадриятларимиз

БОДИ САБО, ЎЗГИНАНГДИН УМИДИМ КЎП...

XIX асрда яшаб ижод этган Дилшоди Барно юз йилдан ортиқроқ табаррук умр кўрган, ўз ҳаёти давомида Ўрта Осиё хонликлари даврини, кейинчалик эса Ўрта Осиёнинг Чоризм томонидан мустамлака сифатида босиб олинишининг гувоҳи бўлган, маърифатли шоира эди.

Дилшоди Барно XIX асрнинг биринчи ва иккинчи ярмида ривожланган ўзбек ва тожик адабиётини ўзининг ғазал, мухаммас, мусаддас, маснавий, рубоий каби лирик асарлари, шунингдек, ўзбек ва тожик халқларининг маданияти ва тарихини ўрганишда муҳим манбаа бўлган «Тарихи муҳожирон» рисоласи билан бойитди.

Маърифатпарвар шоира ўз халқининг куйчиси бўлганидек, ўзбек халқи орасида эзгу орзу билан яшади.

Тожикистоннинг Ўратепа шаҳрида туғилиб, балоғат йилларида тақдир тақазоси билан Қўқонга келган шоира шу ерда турғун бўлиб қолди. Бир неча маротаба туғилган ватани Ўратепа (шоира бу шаҳарни Истравшан деб ҳам атайди)га бориб келади. Қўқонда шукроналик билан ҳаёт кечиради.

Дилшоди ўз шеърларида Ўратепани, Фарғонани, унга паноҳ бўлиб қолган, фарзандларни вояга етган Қўқон шаҳрини ардоқлаб куйлайди. Шоира ўзбек ва тожик халқларининг бир-бирига туташ ўлкаларини ҳамиша бир бутун ҳолда тасаввур этди. Бу фикр ифодасини шоиранинг «Намангаи Тошканду Истравшан як музофот аст» (Наманган, Тошкент ва Истравшан бир музофатдир) деган мисрасида кўриш мумкин.

Шоира Қўқон шаҳрини алоҳида эҳтирос билан куйлайди. Бу ерни у илму фан макони, олим ва шоирлар шаҳри деб билади. Дарҳақиқат, Қўқон хусусан XVIII асрнинг охири XIX асрнинг бошларида илмий ва маданий марказга айланган эди. Нодира, Увайсий, Амирий ва Фазлий каби истеъдодлар, Ҳакимхон каби йирик тарихчилар, Маҳмур ва Гулханий каби зукко шоирларнинг ҳам шу асрда яшаб ижод этганлигини назарда тутсак, ҳақиқатан ҳам Дилшодининг тожик тилида ёзилган ғазалларидаги Қўқон ҳақида фахр билан айтган қуйидаги фикрлари яна равшанлашади:

Дар ин водии пур хислат макони илму ирфонаш,
Фурузан шаҳри Хўқандаш нигини мулки Фарғона.

Маъноси:

Бу серҳислат водийда илм ва маърифат бўлган.

Хўқанд шаҳри Фарғона мулкининг узугидир.

Шоира «Хўқанд боғида» деб бошланувчи ғазалида Қўқоннинг табиий гўзалликлари, ноз-неъматларини ҳаяжон билан тилга олади. Унинг учун Қўқоннинг жийдаси Румдан келтирилган, Кашмир ҳалвосидан азиздир.

Хўқанд боғида етилғон жийда хурмодин лазиз,
Мағзи Кашмирдан келтурғон лафз ҳалводин лазиз.

Дилшодининг фикрича, ҳамжиҳатлик, ҳамдамлик энг яхши фазилатдир. Шоира бир водийда ўзбек ва тожик ҳамдам бўлиб бирга яшаётганлигидан қувонади.

Зиҳи, ки ўзбаку тожик жамо-жам шуд дар ин води, (бу водийда ўзбек ва тожик халқлари жамул-жам бўлди), дейди.

Шоира, Маҳмур ва Муқимий каби ҳаётга инсонпарварлик нигоҳи билан қаради ва шеърларида катта санъаткорлик билан Ўратепа, Қўқон, Марғилон, Наманган, Андижон, Фарғонада яшовчи деҳқон ва ҳунармандларнинг ҳаёт манзараларини ўзига хос услубда гавдалантирди.

Ҳамиша эл-юрт билан ҳамнафас, ҳамдард бўлиб яшаш унинг шиори эди. Ерсиз, уруғсиз, уловсиз чорикор, сувсиз чўлларда экин экиб қийналган лалмикор деҳқон, ёвғон гўжа ичишга ҳам пул тополмаган мардикорлар ғами билан яшади. Шоира «Малах», «Сув» радифли шеърларида ўзаро тож-тахт низоларини жуда қаттиқ танқид қилади. Дилшоди текин даромад ҳисобига кун кўрувчиларни, мусулмонликка раҳна солаётган диёнатсизларни, ўзини Аллоҳга қул деб таништирсалар-да, аслида у тиллога қулдир, деб фош этувчи шеърлар ёзади. Дилшоди доимо замона воқеликларидан хабардор эди. У халқнинг тинч осойишта яшашини ўйлар, хонлар, беклар ўртасидаги уруш-талашлар, низо ва жанжалларга норозилик билан қарайди. Шоира шоҳларга мурожаат этар экан, биринчи навбатда уни фуқароларга шафқатли, меҳрибон бўлишга чақиради. У «Бидеҳ» радифли шеърида «замон султони, фуқароларга нон бергин, нон учун ун ва дон бергин» дейди Дилшоди Умархондан кейин тахтга ўтирган Муҳаммад Алихонга мурожаат қилиб ёзган «Иниқироз» радифли ғазалида эса унинг ғофиллик, мағрурлик касалига мубтало бўлиб, мамлакат, халқ аҳволини ўйламаганлигини қаттиқ танқид қилади: **«Нодиран жаҳонга ўхшаган она қаерда? Онангнинг насиҳатларини қулоғинга ол, бепарволик, бегамлик, қонхўрлик — мамлакатни ҳам, салтанатни ҳам хароб қилади»**, деб ажойиб фалсафий-таълимий фикрларни илгари суради.

Ватанпарвар, халқ ғами билан яшаган шоира «Бўлмаса бўлмас» радифли бир ғазалида, «гар ватаним обод бўлмаса, қашшоқ элим бойимаса, вайрона ўрнида обод шаҳарлар бунёд бўлмаса, жафокаш аҳллар ҳушёр бўлиб, озод бўлмаса ўйлаган орзуларим рўёбга чиқмайди», деган хулосага келади.

Шоира ижодига чуқурроқ назар ташласак, у Ватан билан бир қаторда халқлар ўртасидаги дўстлик, қардошлик мавзуларини алоҳида куйлагайлигининг гувоҳи бўламиз. Ўзбек ва тожик халқларининг ўзаро ҳамжиҳатлигидан мамнун шоира уларни ҳамиша ҳамдам ва иттифоқ бўлиб яшашга чақиради.

Дилшоди турли халқлар ўртасидаги нифоқларга сабаб бўладиган омилларни чуқур идрок этади. Маълумки, ёш шоиранинг Қўқонга биринчи ташрифи тақдир фожиаси орқасида рўй берган эди. Ўратепа халқининг фожиасига айланган ўша давр воқеаларини қисқагина ёдга олайлик. Ўрта Осиё XVIII асрдан эътиборан хонликлар, амирликларга бўлиниб кетар экан, улар ўртасида муттасил равишда зиддиятлар давом этиб келди. Қўқон хонлиги билан Бухоро амирлиги ўртасидаги жангу жадаллар ҳам шулар жумласидан. Қўқон хони Умархон XIX аср бошларида Ўратепага ҳужум қилиб уни вайронага айлантирди. Дорлар тортилиб одамлар осилди ва шаҳарнинг бир қисми аҳолиси Қўқонга асир сифатида ҳайдаб кетилди. Балоғат ёшидаги Дилшоди ҳам пою-пиёда ҳайдаб кетилганлар билан Қўқонга келтирилади.

Дилшоди жангу-жадаллар хонлар, амирлар иши эканлигини, оддий одамларнинг, косибу ҳунармандларнинг, ҳеч бир гуноҳи йўқлигини ўз шеърларида баралла куйлайди. Ўзбеклар билан тожиклар ўртасида ҳеч қандай гина-кудурат бўлмаслиги керак, деб билади. У ўратепаликларга мурожаат қилиб, самимият билан ёзган бир шеърида бундай дейди:

Халойиқ борсангиз
Хўқанд сари ҳеч рахна солмангиз,
Икки эл ўртасида соҳиби ирфон бўлиб кетдим.
Ўшал ер халқи бирла бир бўлиб, бир тилда бўлсангиз,
Кушойишлар бўлур деб дилда бу армон бўлиб кетдим.

Шундай қилиб, Дилшоди ўзининг лирик асарларида, энг аввало, Аллоҳ томонидан мўътабар қилиб яратилган инсоннинг бой руҳий оламини тараннум этди. Қуръон оятлари ва Ҳадисларга таяниб, одамларнинг ақл-идрокли, маърифатли, бир-бирлари билан иттифоқ бўлиб яшашларини истади. Шоира Ватанини севди, унинг ер ости маъданларини, дарё ва мевазор боғларини таъриф этди. Лекин ана шу жаннатмонанд ватаннинг бағридаги харобалар, вайроналар ва уларда яшаётган ночор аҳволдаги косиб ва ҳунармандлар халқпарвар шоиранинг қалбига дард бўлиб ботар эди. Дилшоди бу ҳолга адолатсиз хонлар, чор ҳукмдорлари билан ҳамтавоқ бўлиб, жаҳл йўлига кириб кетган маҳаллий амалдорлар, ўз нафслари қўйига тушиб Ислом динининг сусайишига сабаб бўлаётган шариатпаноҳларни сабабчи деб билади ва уларни жиддий равишда қоралайди. Дилшодининг бу йўналишдаги асарлари моҳият жиҳатидан мустасносиз равишда ҳаёт ҳақиқатларининг тасвирлари эди...

Бугун Ўзбекистон Республикаси Мустақил Давлат сифатида қарор топди. Тожикистон ҳам тараққиётнинг янги уфқлари сари бормоқда. Тарихан бир, шоирлари, олимлари, зиёлилари, оға-ини бўлиб яшаган, биродарлиги ажралмас икки халқ тақдири, қисмати ҳақида қайғуриб шеърлар ёзган шоира бу икки элнинг келажак орзуларини кўз ўнгига келтирган эди:

Боди сабо, ўзгинангдин умидим кўп,
Маҳрум ўлмай Барно бахти қаро, уйғот.

Маҳбуба ҚОДИРОВА,
филология фанлари доктори.

Жаҳон 24 соат ичида

ТОКИО. «Мэйно» тадқиқотчи кемаси Япон денгизида атроф-муҳитга таъсир этувчи ҳеч қандай салбий оғишларни аниқламади. Япония ҳукумати йўллаган мазкур кема Россия радиоактив чиқиндилар ташлаган жойнинг сувини текшириш учун намуна олиб қайтди.

Ҳали текширув натижалари аниқланмаган эса-да, кема капитанининг журналистларга маълум қилишича, мутахассислар Япон денгизининг на суви, на ҳавосида нормадан оғишларга дуч келмаган.

Яқиндагина нуфузли «Асахи» газетаси Япониянинг илмий-техник бошқармаси раҳбарияти мамлакатда кучсиз радиоактив чиқиндиларни денгизга ташлашга қарши норозиликнинг кучайиб бораётганидан ташвишланаётгани ҳақида ёзган эди. Уларнинг айтишича, Россиянинг зарарли чиқиндиларни денгизга ташланаётганини ортиқча шов-шув қилаверищ Токио учун зарар келтириши мумкин экан.

* * *

РАТА-ТАСС мухбирининг хабар қилишига қараганда, бугун илмий-техник бошқарма бошлиғи Сацуки Эда Япониянинг атом электр станциялари ҳам денгизга радиоактив чиқиндиларни ташлаётганини расман тасдиқлаган.

* * *

СЕУЛ. Жанубий Корея Президенти Ким Ен Сам «Шимолий Кореянинг ядровий қурол-яроғи ривожланишини қандай бўлмасин тўхтатиш»га чақирди. Сеул маъмуриятн раҳбарининг Корея Республикаси миллий мажлисида ўқиб эшиттирилган мурожаатида таъкидланишича, Корея Халқ Демократик Республикасининг ядро дастури нафақат Корея ярим оролидаги тинчликка ва бирлашиш режасига, балки бутун сайёрамизнинг хавфсизлигига таҳдид солади.

Миллий мажлис депутатлари КХДРни Магатэ амалга оширадиган кенг қамровли назоратга кўнишга чақириб, қарор қабул қилди.

* * *

ИСЛОМОБОД. Покистон янги Бош вазири Беназир Бхутто Би-би-си мухбири билан суҳбатда унинг мамлакати ядро қуролини тарқатмаслик бўйича битимга тегишли шартлар асосида қўшилишга тайёр эканини маълум қилди. «Мен — некбин аёлман, шунинг учун ўзим ҳукумат тепасида турадиган 5 йил муддат ичида Ҳиндистон билан Покистон шартномага имзо қўйишларига ишонаман, — деди Б. Бхутто. — Ҳозир эса бизнинг тинчлик йўлидаги ядро тадқиқотлари дастуримизга нисбатан билдирилаётган ҳар қандай шубҳаларга чек қўйиш лозим».

Б. Бхутто Ҳиндистонни Жамму ва Кашмир штатларидан қўшинларини олиб чиқиб кетишга ва бу ҳудудда эркин сайловлар ўтказишга чақирди.

* * *

ИСРОИЛ Бош вазири Исҳоқ Рабин Исроил қамоқхоналарида кўплаб Фаластин фуқаролари борлигини, уларнинг бир қисми тез орада озод этилишини, бу инсонпарварлик тадбири Фаластинни озод қилиш ташкилоти билан тузилган шартнома асосида амалга оширилаётганини маълум қилди.

Фаластинни озод қилиш ташкилоти мавжуд 11 минг маҳбусни озод этишни талаб қилмоқда. Бироқ, биз одам ўлдирганликда айбланаётганларни озод қилишга тайёр эмасмиз, деди Бош вазир.

ЯССАВИЙ РУҲИ МАДАДКОР БЎЛСИН

Тўй ташвишсиз бўлмайди, деганларидек, юзлаб хорижий меҳмонлар ҳамда республикамизнинг турли чеккаларидан вакиллар ташриф буюрадиган мазкур анжуманнинг ҳам анча мунча ташвишлари бор. Унинг бекаму кўст ва рисоладагидек ўтиши эса, аввало, ташкилий ишларнинг тўлиқ ҳал этилишига боғлиқ. Ана шу мақсадда конференция ташаббускори бўлган «Халқ сўзи» ҳамда ҳаммуассис «Замон — Ўзбекистон» газеталари қошида жамоаларнинг ижодий ходимларидан иборат тайёргарлик марказлари ташкил этилган эди. Айни дамларда ҳар иккала марказда ҳам ишлар қизғин. Юмушлар бисёр, вақт оз бўлганлиги туфайли улар ўтган шанба, якшанба кунлари ҳам чарчоқ нелигини билмай, тинимсиз ишлашди. «Халқ сўзи» журналистлари турк ҳамкасблари билан бақамти, бамаслаҳат ҳаракат қилишмоқда.

Шу кунгача зиммадаги юмушларнинг асосий қисми бажарилди. Хусусан, конференция дастури ва таклифнома эскизи тайёр қилиниб, чоп этиш учун нашриётга топширилди. Конференцияни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Муҳаммаджон Қорабоев кириш нутқи билан очиши мўлжалланган. Шунингдек, Туркия, Қозоғистон, Қирғизистон, Татаристон Республикаларидан ташриф буюрган меҳмонлар билан бирга, республикамизнинг кўзга кўринган олимлари, шоир ва ёзувчиларининг чиқишларига ҳам анжуман дастуридан кенг ўрин берилган. Профессорлар Бегали Қосимовнинг «Аҳмад Яссавий тарихий шароити, адабий-фалсафий хусусияти», Озод Шарафиддиновнинг «Аҳмад Яссавий ва ҳозирги замон шеърияти», Ёқубжон Исҳоқовнинг «Яссавий тариқати ва хусусиятлари», Нажмиддин Комиловнинг «Тасаввуф тушунчаси ва Аҳмад Яссавий», доцент Иброҳим Ғофуровнинг «Яссавий маърифати», Садриддин Салим Бухорийнинг «Яссавий ва Нақшбанд тариқатининг муштарак ва фарқли томонлари» сарлавҳали маърузалари ҳамда таниқли шоир-ёзувчиларимиздан Одил Ёқубов, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов ва Мирза Кенжабекларнинг чиқишлари ана шулар жумласидандир.

Бундан ташқари конференцияга Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан ҳам таниқли фан, маданият ва дин арбобларидан иборат элликка яқин меҳмонлар келиши кутилмоқда. Умуман, шаҳри азимга қадам ранжида қилажак барча меҳмонларга лозим бўлган қулайликларни яратиш керак бўлади. Пойтахтимизнинг энг замонавий «Тошкент» ва «Ўзбекистон» меҳмонхоналаридан хоналар ажратилган.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, айрим савобталаб ташкилот ва уюшмалар бу борада бизга ёрдам қўлларини чўзишди. «Наврўз» хайрия жамғармаси меҳмонларни овқатлантиришни ўз зиммасига олган бўлса, «Маҳалла» хайрия жамғармаси анжуман иштирокчиларига тақдим этиладиган эсдалик совғаларига кетадиган харажатни тўлайдиган бўлишди. «Тошшаҳартранспорткорхона» корпорацияси меҳмонларни аэропортдан меҳмонхоналарга элтиб қўйиш ҳамда Туркистонга бориш учун транспорт ажратадиган бўлишди. Республика савдо вазирлиги 30 октябрь куни меҳмонлар учун катта дастурхон тузаб, ош беришмоқчи. Биз уларга олдиндан миннатдорчилик изҳор этамиз.

29 октябрь куни эрталаб анжуман иштирокчилари автобусларга чиқишиб, Аҳмад Яссавий қабри ва қадамжоларини тавоф қилмоқ ниятида Туркистон шаҳри сари йўл оладилар. Мўъмин-муслимларнинг бу холис ниятлари амалга ошгач, бир гуруҳ туркиялик меҳмонлар ўша куни Самарқанд ва Бухоройи шариф зиёратига отланишади.

30 октябрь куни эрталаб соат тўққизда эса муҳташам «Туркистон» саройида «Абадий қадриятлар ва Аҳмад Яссавий» халқаро конференцияси ўз ишини бошлайди. Яқин истиқболда юз беражак ушбу йирик анжуман шарофати-ла туркий халқлар бир-бирлари билан яна-да яқинлашиб, ўзаро дўстлик ришталарини мустаҳкамлайдилар, деб ўйлаймиз. Бунда Хожа Аҳмад Яссавий руҳи мададкор бўлгай, иншооллоҳ.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД.

ОБУНА — 1994

РОҲАТИНИ КЎРГАН, АЗОБИГА ЧИДАЙДИ

Мана тўртинчи йил яна «Халқ сўзи» газетасини танладим. Шу қисқа вақт ичида мазкур газета чинакам халқ минбарига айланди. Газета саҳифаларида ғоят долзарб, ўқишли мақолаларнинг бериб борилиши кишини қувонтиради. Шунингдек, ҳар жума куни ҳафталик телекўрсатув дастурини бериб боришнинг йўлга қўйилиши ҳам нур устига аъло нур бўлди.

1994 йил учун газетанинг обуна баҳоси 20 минг 124 сўмга етиши кўпчиликни қийнаб қўйиши табиий, Бироқ, роҳатини кўрган, азобига ҳам чидайди.

Севимли «Халқ сўзи»миз барчамизнинг севимли газетамиз бўлиб қолишига ишонаман.

М. АЛИМОВ,
II гуруҳ уруш ногирони, меҳнат фахрийси.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат комитети

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛАРИНИНГ МИЛЛИЙ ИФТИХОРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ - "МИЛЛИЙ РУҲ"

Йўналиши бўйича ижтимоий-гуманитар фанлар соҳасида қуйидаги муаммолар бўйича илмий ва методик ишланмаларнинг мақсадли танловини эълон қилади.

1. Қишлоқ жойларида тадбиркорлик, кичик ва ўртача ишлаб чиқариш корхоналарини ривожлантиришни рағбатлантиришнинг иқтисодий-ҳуқуқий ва ижтимоий-психологик механизмлари.
2. Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш тизимининг хусусиятлари, ақидалари ва амалга ошириш йўллари.
3. Инновация фаолияти - уни рағбатлантиришнинг ҳуқуқий ва иқтисодий механизмлари.
4. Иқтисодий ислоҳотларнинг боришини таҳлил қилиш ва баҳолаш усуллари.
5. Маънавий ва маданий мерос, миллий анъаналар ва умуминсоний қадриятлар, уларнинг мустақил Ўзбекистон мафкурасининг шаклланишидаги ўрни ва аҳамияти.
6. Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосида ўзбек тили дарсликлари ва ўзбек тилини мустақил ўрганиш учун қўлланмалар яратиш методикаси.

Танловга тақдим этиладиган ишларнинг якуний натижаси - республика учун муҳим бўлган иқтисодиётни кайта шакллантиришга, Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан ишлаб чиқилган республиканинг бозор муносабатларига ўтишининг асосий ақидаларини ҳаётга тадбиқ этишга, уларни амалга оширишда Ўзбекистон ташкилотлари ва фуқароларининг кенг оммасини жалб қилишга қаратилган ва мустақил Ўзбекистоннинг миллий руҳи ва мафкурасини шакллантириш муаммоларини ҳал қилиш бўйича илмий ва илмий-методик ишланмалар ҳамда амалий тавсияномалардан иборат бўлиши керак.

Танлов натижалари асосида тайёрланган ўқув қўлланмалари, монографиялар, рисолаларнинг қўлёзмалари Ўзбекистон Республикаси ФТДК томонидан нашр этиш учун тавсия этилади. Ишланмалар бажариш муддати - 1 йил.

Танловда иштирок этиш учун талабномалар бериш ва расмийлаштиришнинг асосий шартлари ва қоидалари билан ЎзР ФТДКда танишиш мумкин (1-кават, фойе).

Танловда иштирок этиш учун талабномалар 1993 йилнинг 25 октябридан 20 ноябргача Ўзбекистон Республикаси ФТДК биносида шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 14.00 дан 18.00 гача ёки почта орқали (Тошкент, 700017, Х. Сулаймонова кўчаси, 29) қабул қилинади.

Танлов ғолиблари Ўзбекистон Республикаси ФТДКга шартномалар тузиш учун таклиф этиладилар.

ТОЖИКИСТОНДАН ХАБАРЛАР

МАЖБУРИЙ ЧОРА

ЖУМҲУРИЯТ Вазирлар Девонидаги хизматчилар октябрь ойидан бошлаб анча камайди. Аниқроғи, уларнинг ўттиз фоизи қисқартирилди.

ТОЖИКИСТОН Вазирлар Кенгаши бу мажбурий чорани қўллашнинг сабаби ҳозирги иқтисодий қийинчиликларда эканлигини маълум қилди. Бюджетдаги етишмовчиликларнинг анчагина жиддийлиги сабабли девон хизматчиларини камайтиришга мажбур бўлинди.

ҚУРОЛ ЎЙИНЧОҚ ЭМАС

ҚЎЛИДА қурол тутган кишидан ҳар нарсани кутиш мумкин. Тожикистонда тартибни сақлаш ходимлари, ҳарбий хизматчилар, оддий фуқаро ҳаётига суиқасд қилиш ҳоллари ҳамон учраб турибди. Бунга одамлар қўлида қурол мавжудлиги катта сабаб бўлмоқда.

ЯҚИНДА Жумҳурият Олий Кенгаши Раёсати Тожикистонда ижтимоий-сиёсий вазиятни яхшилашнинг қўшимча чоралари ҳақида Фармон қабул қилди.

Бу фармонга кўра Жумҳурият Ички ишлар вазирлиги, Мудофаа вазирлиги ва Миллий хавфсизлик қўмитасига тобе бўлмаган барча кучларни 25 октябргача яроқсизлантириш ва тарқатиб юбориш белгиланди.

«ТОЖ»НИ ТАНИБ ҚОЛАРСИЗ

Ҳозирча бу ном кўпчиликка номаълум. Лекин тез орада «Тож»ни таниганлар кўпаяди ва унинг тамғаси туширилган маҳсулотларини излаб қолишади.

ЧУНКИ, Соғлиқни сақлаш вазирликлари қанчалик огоҳлантиришмасин, барибир тамаки тутуни ишқибозлари камаймаётир. «Тож» эса айнан тамаки ишлаб чиқариш билан шуғулланади.

Ўзбекистоннинг Ургут тумани билан қўшни Тожикистоннинг Панжакент қишлоқларида ҳам шароит тақозосига кўра асосан тамаки етиштирилади. Лекин илгари ҳам хом ашё нуқул ташиб кетиларди. Энди Панжакентда иш бошлайдиган Тожикистон ва Исроил қўшма корхонаси — «Тож»да сигаретлар тайёрланади. Бу корхонани Тожикистон Вазирлар Кенгаши қайддан ўтказди.

Ўринбой УСМОН.

СПОРТ, СПОРТ, СПОРТ

МАРҒИЛОН ВА ТЕРМИЗДА БАЙРАМ

ОЛИЙ лигани тарк этувчи икки жамоа ҳанузгача номаълум бўлиб турган бир пайтда биринчи лиганинг келаси йили улар ўрнида тўп сурувчи ғолиб клублари аниқланди. Икки йўлланма соҳиби чемпионат тугашига икки тур қолганда маълум бўлди. Бунга йўлланмани қўлга киритувчилардан ҳам кўра кўпроқ Тўрақўрғоннинг «Бахт» жамоаси сабабчидир. Уч асосий даъвогардан бири — «Боғдод»ни ўз майдонида қабул қилган «Бахт» 6:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Йирик ҳисобдаги бу мағлубият «Боғдод»ни йўлланмалар баҳсидан бутунлай четлатди.

Албатта, олий лигага чиқувчилар ҳам бу турда асосий рақибларининг мағлубиятга учрашини кутиб ўтиришгани йўқ. «Сурхон» ўз майдонида турнир жадвалининг юқори поғоналаридан жой олиб турган Муборакнинг «Машъал» клубини мағлуб (3:0) этди. Бу термизликларнинг йирик ҳисобдаги кетма-кет тўртинчи ғалабасидир. Тўпларнинг иккитасини ака-ука Бахтиёр ва Алишер Бозоровлар киритишди. 15 тўп билан тўпурарлар сафида бораётган Равшан Дўрмонов бу сафар майдондан «қуруқ» чиқди.

Шуни таъкидлаш жоизки, бу йилги Ўзбекистон футбол чемпионатининг қизиқарли ва мазмунли ўтишида Дўрмоновлар ва Бозоровлар оиласининг ҳиссаси катта бўлди. Равшан Бозоров ҳамда ака-ука Асад ва Рустам Дўрмоновлар тўп сураётган Фарғонанинг «Н е ф т ч и» жамоаси Ўзбекистон чемпионлигини қўлга киритиш арафасида. Рустам Дўрмонов 22 тўп билан олий лига тўпурарларига карвонбошилик қилиш билан бирга «Нефтчи»нинг чемпионлигига алоҳида ҳисса қўшди. Албатта бу тўпларнинг киритилишида акаси Асаднинг ҳам улуши бор. Уларнинг укаси Равшан Дўрмонов эса «Сурхон»ни олий лигага чиқаришга кўмак берди. Уч ака-ука Бозоровлар ҳам айнан шу жамоаларда тўп сурияшапти. (Равшан Бозоров — «Нефтчи»да, Бахтиёр ва Алишер — «Сурхон»да).

Равшан Бозоров, Асад ва Рустам Дўрмоновлар Ўзбекистон миллий терма жамоасининг аъзолари.

Бозоров ва Дўрмоновлар сулоласи Сурхондарё футболининг тарбияланувчиларидир. Демак, Сурхондарё воҳаси ўз футболи ва футболчилари билан фахрланса арзийди. Агар ўтган мавсумдаёқ вилоят раҳбарлари «Сурхон»нинг аҳволига бефарқ қарашмаганда, воҳадан етишиб чиққан ҳамма футболчиларини тўплаганда, эҳтимол бу йил жамоа Ўзбекистон чемпиони бўлармиди? Буни фақатгина шу икки оила футболчилари кўрсатаётган ўйин ҳам кафолатлаб турибди.

Марғилоннинг «Атласчи» жамоаси бу турда ҳам ўтган галдагидек дуранг ўйнади. Бу сафар улар Ҳаққулободда «Норин»нинг меҳмони бўлди. Учрашувнинг 29-дақиқасида меҳмонлар ҳисобни очишди. Тўпни Шуҳрат Назиров киритди. Ушбу ҳисоб танаффусгача сақланиб қолди. Иккинчи бўлимнинг 21-дақиқасида мезбонлар ҳисобни тенглаштиришга эришдилар. Н. Раҳимов киритган тўп бу учрашувга якун ясади — 1:1.

Шундай қилиб «Атласчи» ва «Сурхон» келаси мавсумда олий лигада тўп сурадиган бўлишди. Биринчи лигани тарк этувчи уч жамоадан ҳозирча биттаси аниқ — «Шаҳрихон». Қўрғонтепанинг «Савай» жамоаси биринчи лигада қолишига бир фоиз имконияти қолди. Қолган икки учрашувда ғалаба қилган тақдирда ҳам асосий рақибларининг қўлга киритган ҳар бир очкоси «Савай»ни биринчи лигадан четлатади.

«Олмалиқ» ва «Ситора»нинг қолган икки учрашувни ўз майдонида ўтказишини инобатга олсак, сафарда ўйнайдиган «Прогресс» («Зарафшон») клубининг аҳволи бу жиҳатдан анча оғир. Бизнингча, «Ситора» — «Прогресс», «Ситора» — «Зарафшон» учрашувларида биринчи лигани тарк этувчи учинчи омадсиз жамоа тақдири ҳал бўлади.

Ҳозирча бу лигада тўпурарларга Игор Буров («Атласчи») 24 тўп билан бошчилик қиляпти. А. Акбаров («Локомотив») ҳисобида 22 тўп бор.

Ушбу турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Насаф» — «Ситора» — 3:0, «Зарафшон» — «Локомотив» — 2:1, «Прогресс» — «Олмалиқ»— 3:1, «Маъданчи» — «Шаҳрихон» — 3:0, «Кимёгар» — «Савай» — 3:0.

Навбатдаги тур учрашувлари 31 октябрда ўтказилади.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БИРИНЧИ ЛИГАДА 28-ТУРДАН СЎНГГИ ВАЗИЯТ

	У	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. «Атласчи»	28	19	6	3	65:31	44
2. «Сурхон»	28	19	4	5	68:19	42
3. «Боғдод»	28	14	8	6	51:34	36
4. «Локомотив»	28	14	6	8	51:27	34
5. «Бахт»	28	14	5	9	53:29	33
6. «Норин»	28	10	9	9	45:42	29
7. «Машъал»	28	11	6	11	53:40	28
8. «Кимёгар»	28	11	6	11	36:35	28
9. «Маъданчи»	28	8	11	9	32:36	27
10. «Насаф»	28	12	2	14	32:42	26
11. «Зарафшон»	28	11	3	14	35:50	25
12. «Прогресс»	28	9	5	14	31:38	23
13. «Олмалиқ»	28	8	6	14	34:49	22
14. «Ситора»	28	8	6	14	29:53	22
15. «Савай»	28	7	4	17	23:73	18
16. «Шаҳрихон»	28	3	5	20	24:64	11

ЎСМИРЛАРИМИЗ ИШОНЧНИ ОҚЛАЯПТИ

ФУТБОЛ муҳлислари жамоаларимизнинг Осиё мусобақаларида қандай қатнашишини озгина хавотир ва орзиқиш билан кутишмоқда. ХФФ ва ОК вакилларининг ноябрь ойининг бошида юртимизга ташриф буюриши ушбу орзиқишларга барҳам бериб, футбол жамоаларимизнинг халқаро майдонга чиқишига кенг йўл очиб берса ажаб эмас.

Хўш, футбол жамоаларимизнинг ўрни Осиёда қандай бўлади? Норвегия терма жамоасининг ўз гуруҳида ғолиб чиқиб, жаҳон чемпионатининг финал қисмига йўлланма олишини мутахассислар табиий бир холдек қабул қилишди. Негаки, бунга асос бор эди. Чунки бир неча йилдирки, бу мамлакатнинг гоҳ ўсмирлар, гоҳ ёшлар, гоҳ олимпиада терма жамоалари қитъа, жаҳон чемпионатларининг финал қисмида иштирок этиб келаётганди. Демак, Норвегияда ўсмирлар, болалар футболига жиддий эътибор берилиб, катта футболга аввалроқ замин ҳозирлаганди.

Яқин йилларда Нигерия ва Африка қитъасининг бир нечта мамлакатлари терма жамоаларининг катта футболда пайдо бўлиши кутилмоқда. Негаки, ушбу давлатнинг ўсмирлар, ёшлар жамоалари кейинги йилларда жаҳон майдонида муваффақиятли тўп сурмоқда. Шу нуқтаи-назардан қарайдиган бўлсак, бизнинг футболимиз ҳам Осиёда ўзига хос нуфузга эга бўлади. Буни шу кунларда Ҳиндистонда бўлиб ўтаётган ўсмирлар ўртасидаги халқаро турнир натижалари ҳам кўрсатмоқда.

Футболчиларимиз 22 та жамоа қатнашаётган бу турнирда ҳозиргача учта учрашув ўтказишди. Ҳамюртларимиз рақибларини фақат йирик (4:0, 4:0, 6:0) ҳисобларда мағлубиятга учратишди.

Бу мамлакатимизда футболга яхши эътибор берилаётганлигидан далолатдир.

Тиббиёт ходимлари, олимлар ва мутахассисларни

ЭКО-МЕД-ПОЛЛ

Буюк Британия

фирмасининг халқаро семинарига

ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

Семинар энг замонавий тиббиёт намойиши билан қуйидаги йўналиш бўйича ўтказилади:

1. **1993 йил 2 ноябрь, соат 14.00да** - ***Лаборатория диагностикаси***
2. **1993 йил 3 ноябрь, соат 14.00да** - ***Эндоскопия***
3. **1993 йил 4 ноябрь, соат 14.00да** - ***Стоматология***
4. **1993 йил 5 ноябрь, соат 14.00да** - ***Офтальмология***

Семинар-кўргазма 1993 йил 2-5 ноябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси ИИВ Марказий поликлиникасида
(Тошкент, К. Цеткин кўчаси, 10)
10.00дан 18.00 гача бўлиб ўтади.

"ТОШТРАНСБУТЛАШ"

Ишлаб чиқариш-технологик бутлаш бошқармаси қуйидагиларни сотиб олади:
- 300х508Р, 280х508Р, 240х508Р, 185х15 автошиналар;
- аккумуляторлар, антифриз, тормоз суюқлиги, автобусларнинг эҳтиёт қисмлари, электродлар, дераза ойналари, пўлат трубалар, ёғоч маҳсулотлари, металл прокатлари.
- 40х40, 45х45 бурчаклари, газ плиталарини сотади.

Бартер бўйича айирбошлаш ҳам мумкин.

Телефонларимиз: *(3712) 33-51-66, 33-70-57, 32-86-87, 32-80-07.*
Телефакс: *(3712) 41-42-29.*

ЭНГ АРЗОН НАРХДА

"Тошкент" мухандислик маркази **"БОДРОҚ" (POPCORN)** жўхори қовургич аппаратини таклиф этади.

Фақат бизнинг аппаратларга қилган харажатларингизни 1-2 ойда чиқариб оласиз.

Телефонлар: *50-03-85, 50-05-90.*

Манзилимиз: *Тошкент, Фарҳод кўчаси, 10-а уй. (Жанубий вокзал олдида, "Гипролес" лойиҳа институти).*

«Ўзмевасабзавотузумсаноат» концерни жамоаси концернинг бош мутахассиси Т. Бойқуловга опаси

Ойчучук БОБОҚУЛОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев Пак (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Сайдаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Бойқўзиев, навбатчи — М. Холматова.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г— 599. 93616 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди 01.00

Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6